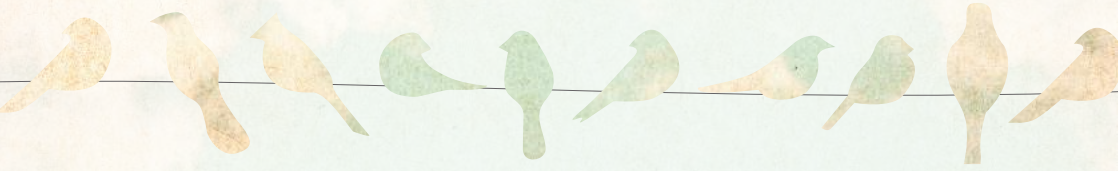

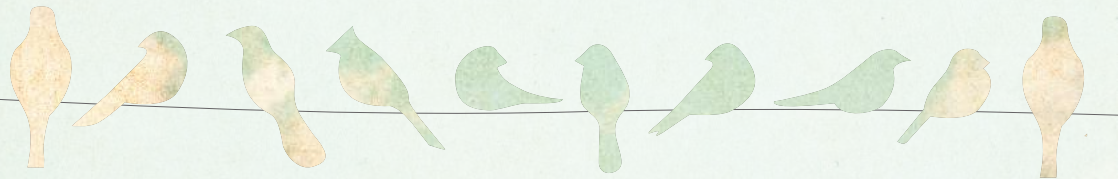
LGBTİ

AÇILMA

SÜREÇLERİ

**LGBTİ
AÇILMA
SÜREÇLERİ**

SPoD - Sosyal Politika Cinsiyet Kimliği
ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği

info@spod.org.tr

Tel: +90 212 292 48 02

www.spod.org.tr

Editör

Necib Varan

Son Okuma

Serdar Soydan

Deşifre

Eda Gözüküçük

Tasarım

Berkay Yahya

Kingdom of the Netherlands

Bu broşür Hollanda Krallığı İstanbul Başkonsolosluğu İnsan Hakları Fonu ile hazırlanmıştır. Broşür içeriğinin sorumluluğu tamamiyle SPoD'a aittir. Hollanda Krallığı İstanbul Başkonsolosluğu'nun görüşlerini yansıtmamaktadır.

İçindekiler

Giriş	5
LGBTİ Temel Kavramlar.....	6
Taylan Anlatıyor.....	8
LGBTİ Açılma Süreci	16
Bulut Anlatıyor	22
Neden Açılma	33
Adım adım açılma	35
Elif Anlatıyor	38
Ailelerin Kabul Süreçleri:	46
Büşra Anlatıyor	52

Giriş

Açılmak, bazı LGBTİ'ler için oldukça sancılı bir süreçtir. Herkesin nasıl olması gerektiğini dayatan toplumsal cinsiyet rollerinin karşısında LGBTİ'lerin cinsel yönelimini ve ait olduklarını hissettikleri cinsiyet kimliğini sahiplenmeleri, bunu adlandırabilmeleri kimlik gelişiminde önemli bir yer tutar. Öte yandan, kişinin cinsel yönelimini veya cinsiyet kimliğini saklaması aile, yakın çevresi ve toplum ile arasında görünmez bir duvar oluşturur. Bir parça saklanırken aslında kişinin bütünü de saklanır. Bu durum bazı LGBTİ'leri bir yandan yalnızlığa iterken diğer yandan topluma karşı da oldukça tepkili hale getirebilir. Açılmak aslında LGBTİ'lerin hem kendi benlikleri ile hem de aile de dahil, diğer insanlarla aralarındaki ilişkide oluşan mesafeyi kapatma çabasıdır.

Açılma süreci herkes için farklı gelişir. Bu kitapçığın bütün sorularınızı yanıtlayamayabileceğinin farkındayız. Umuyoruz ki sizi açılma süreci ile ilgili bir nebze de olsa bilgilendirecek ve deneyim paylaşımlarından kendiniz için bir şeyler kazanacaksınız.

Açılma süreci ile ilgili olarak daha çok destek almak isteyen dostlarımıza hafta içi her gün 12:00-18.00 saatleri arasında SPoD Danışma Hattı (0850 888 5428) üzerinden danışmanlık verilmektedir. Ayrıca İstanbul'da her pazar saat 14.30 ile 16.30 arasında düzenlenen *Pazar Sohbetleri* ve her ayın ilk Çarşamba'sı saat 19.00 ile 20.30 arasında gerçekleşen *Transterapi* toplantılarına katılabilirsiniz. Her iki toplantı ile ilgili olarak danışma hattını arayarak daha detaylı bilgi alabilirsiniz.

Elif, Taylan, Bulut ve Büşra... Açılma süreçlerinizi bu kitapçıkta cömertçe bizle paylaştığınız için sizlere teşekkürlerimizi sunarız. Yolunuz diğer arkadaşlara ışık tutsun.

Görüşmeleri deşifre eden Eda Gözüküçük'e ve tüm metinleri gözden geçiren Serdar Soydan'a da minnettarız.

Dostlukla...

Psikoterapist Necib Varan

LGBTİ

Temel Kavramlar

- Eşcinsel** Duygusal, fiziksel ve cinsel olarak kendi cinsinden kişileri çekici bulan kişileri anlatmak için kullanılan tıbbi terim.
- Gey** Duygusal, fiziksel ve / veya cinsel olarak kendi cinsiyetinden kişileri çekici bulan bireyleri tanımlamak için kullanılan bir terimdir. Kimi zaman kadınları arzulayan kadınlar için kullanılsa da yaygın olarak başka erkekleri arzulayan erkekleri anlatır.
- Lezbiyen** Romantik, erotik ve / veya duygusal olarak diğer kadınları çekici bulan kadınları tanımlamak için kullanılan terimdir.
- Biseksüel** Hem erkek hem de kadınları duygusal, fiziksel ve / veya cinsel anlamda çekici bulan kişi.
- İnterseks** Birden fazla biyolojik durumun tanımlandığı bir şemsiye gibi, farklı genital organlar, üreme organları ve/veya farklı kromozomlara sahip insanları kapsayan biyolojik bir durum. Kişinin atanmış cinsiyetinin interseks olması, toplumsal cinsiyetini kadın ya da erkek olarak tanımlamasına engel değil. İnterseks bireylerin cinsel yönelimi de heteroseksüel, eşcinsel, biseksüel vs olabiliyor.
- Cinsiyet Uyum Süreci** Trans kadın ve erkeklerin cinsiyet kimliklerine yönelik bedenlerinde arzu ettikleri görünüme sahip olabilmeleri için gerek duydukları medikal adımların; psikolojik, sosyal ve hukuk alanlarındaki ilişkisinden doğan değişimlerin bütünüdür.
- Atanmış (Bedensel) Cinsiyet** Kişinin genetik yapısı ile belirlenen, doğum öncesinde şekillenmeye başlayıp erişkin dönemde olgun halini alan cinsel organlarla ilgili bir kavramdır. Sık görülmesine de bazı tıbbi durumlarda, genetik anomaliler nedeniyle doğumdan itibaren cinsel organların şekli ya da işlevsellikleri ile ilgili belirsizlikler ya da iç ve dış genetik organlar arasında tutarsızlıklar olabilir, bu durum interseks olarak adlandırılır.
- Cinsiyet Kimliği** Kişinin kendi bedeni ve benliğini belli bir cinsiyet içinde algılayışı, yani kişinin kendisini 'kadın' ya da 'erkek' olarak değerlendirmesidir. Sıklıkla cinsiyet kimliği bedensel cinsiyet ile uyumludur.

Olmadığında, yani kişi kendini bedensel cinsiyetinde değil karşı cinsiyette algıladığında, bu kişiye trans denir. Bedensel cinsiyeti erkek, kendini algıladığı, hissettiği cinsiyet kadın olduğu durumda kişi trans kadın; bedensel cinsiyeti kadın, cinsiyet kimliği erkek olduğunda trans erkek olarak adlandırılır. Sergilediği cinsiyet kimliği ile bedensel cinsiyetinden değişen derecelerde farklı görünen bireyleri kapsayan ve giderek daha yaygın kullanılan bir terim de transgender'dır.

Transvestisizm Diğer cinsiyete ait kıyafet ve dış görünümüne bürünmekten cinsel uyarılma sağlayan kişileri tanımlar. Cinsiyet kimliği ile doğrudan ilgili değildir. Cinsel doyuma yönelik nesne seçimi ile ilgili bir farklılıktır.

Cinsel Yönelim Kişide cinsel duygu, istek ve davranışların belli bir cinsiyete çekimidir. Cinsiyet kimliği kişinin kendisini hangi cinsiyette hissettiği ise, cinsel yönelim hangi cinsiyete ilgi duyduğu ile ilgilidir. Yönelim kişinin kendi cinsiyet kimliğine yönelik olduğunda eşcinsel (homoseksüel), diğer cinsiyet kimliğine yönelik olduğunda heteroseksüel, her iki cinsiyet kimliğine de cinsel ilgi duyabildiğinde biseksüel olarak adlandırılır.

Cinsiyet Rol ve Davranışları Toplum içerisinde cinsellik açısından dışa vurulan davranışların görünümüdür. Giyim, takı ve süslenme tarzı, saç kesimi, konuşma ve yürüme biçimi, jest ve mimikler, diğer kişilerle ilişkilene ve duygularını ifade etme biçimi gibi birçok davranışın bir arada değerlendirildiği, toplumsal cinsiyet özelliklerine göre kişinin erkeksi (maskülen) ya da kadınsı (feminen) olmasıyla ilgilidir. Bu özellikler kişinin ailesi, yakın çevresi ve toplumda egemen cinsiyet rolü kültürüne göre şekillenen, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğinin aksine kişinin farkındalığı ve çabası ile istenirse değiştirilebilen özelliklerdir.

Homofobi ve Transfobi Homofobi, eşcinseller veya eşcinsel davranışlarla ilgili korkunun yanı sıra, tiksinti veya nefret hissi, aşağılayıcı, yargılayıcı, suçlayıcı, yasaklayıcı tutumlara karşılık gelmektedir. Transfobi ise trans bireylere yönelik benzer ayrımcı his ve tutumları tanımlar. Homofobi veya transfobi sadece bireysel bir korku değil, toplumsal bileşenleri olan kavramlardır, yani politiktir. İçinde yaşadığı toplumun değer ve yargılarını, normlarını içselleştirdikleri için, sadece toplumun genelindeki heteroseksüel ve trans olmayan bireyler değil, LGBTİ bireylerde de, homofobi ve transfobi görülebilir.

Taylan Anlatıyor

**Necib: ilk önce bana kendini tanıtır mısın lütfen?
Nasıl bir aileden geliyorsun?**

Taylan: Ben Taylan. Üniversite öğrencisiyim. Aydınli bir ailede büyüdüm. Tek çocuğum. Ailem Aydın'da yaşıyor. Geniş bir aileyiz. Bütün akrabalarımız da orada. Ben de liseye kadar oradaydım... Hani çok da doğu kültürü gibi bir ahlakı yok. İçki içilen, sanırım Müslümanlığın görece ılımlı yaşandığı bir yer, ama böyle de olsa erkekliğin çok yoğun olduğu bir bölge. O yüzden eşcinsel bir erkek olmak orada oldukça problem olabiliyor. Fiziksel şiddet olayları çok duymadım, ama mimlenmenin ve dedikodunun çok fazla olduğu bir yer. Aydın'da

dışlama, genelde aşağılama üzerinden yürür.

Ailem, insanların ne düşündüğü konusunu önemser ve onlar için onur kırıcı olan eşcinsel olma durumum onların yaşamlarını zorlaştırabiliyor. Hani bana karşı sevgileri çok fazla değişmiyor. Bana özel olarak nefret de gütmüyorlar. Ama kendi hayatlarını sürdüremiyorlar. O kendi

Babam bıyıklı, rakı içen, aşırı erkek solculardan. ... Belki de mücadele etmekte en çok zorlanacağı durumlardan biri eşcinsellik olsa gerek.

sıkışmışlıkları ve benim cinsel yönelimimin duyulması endişeleri... Babam aslında biraz daha belli şeylerden sıyrılabilmiş bir adam. Din konusunda açık fikirlidir. Solcu bir adam, biraz daha hümanist tarafı olan bir insan. Ancak bıyıklı, rakı içen, aşırı erkek solculardan. Yani onun da belki de mücadele etmekte en çok zorlanacağı durumlardan biri eşcinsellik olsa gerek. Annem daha ahlakçı bir kadın. Son zamanlarda namaza başladı. İşte benim HIV+ olduğumu öğrendikten sonra, mesela babam daha çok içki içmeye başladı. İkisinin de baş etme yöntemleri çok farklı. Bana karşı çok fazla şiddet olmasa da ben bu şiddeti aşağılanmakta da buluyorum.

Necib: Geriye gidersek cinsel yönelimin konusunda nasıl bir farkındalığın vardı? Gençlik yıllarında, çocukluk yıllarında neler fark ettin?

Taylan: Çocukluğumda libidomun yüksek olduğunu düşünüyorum. Cinsellik anlamında ne yapacağını bilememezlik

...Bir anda oğulları değil, fotoğraflardaki çıplak görüntü oldum. O yüzden aşağılama çok yoğun geldi. O suratlarındaki ifade... İğrenme...

vardı. Bir şey yapmıyordum, ama seksüel enerjiye çokça sahip olduğumu hatırlıyorum. Dört yaşında mesela, komşunun oğluyla öpüştüğümü hatırlıyorum. Kızlarla da ilgileniyordum. İlkokulda D. adında bir kıza âşık olmuştum. Ayrıca ilkokulda erkekler arasında işte o pipi göstermece vardı. Herkes birbirini elliyordu, birbirine

gösteriyordu. Orada mesela çok yüksek bir cinsel haz duyduğumu hatırlıyorum. Diğerleri de bunu hissediyordu.

Necib: Haz mı, merak mıydı sence? Çocukların orda yaşadığı?

Taylan: Bir yetişkinin yaşadığı gibi bir duygu yaşayamayacağım kesin. O sırada kendini tutamamazlık vardı. Gidip o şeyi hayal etme vardı. O şimdi bana pipisini gösterecek, dokunacak gibi... O heyecan çok fazla vardı. Bu arada, konuşmamla dalga geçilirdi ilkokulda. Karı kışkık gibi şeyler derlerdi. Ancak garip bir şekilde, o dördüncü sınıf yıllarında erken ergenliğe girdim sanırım. Erekte olunca diğerlerinden daha büyüktü. O bakımdan ciddi bir erkeklik kazandığımı hatırlıyorum. Mesela onların hepsi hetero şimdi...

Ortaokul ve lisede bu olaylar neredeyse hiç olmadı. Ortaokulda Y adında bir kıza âşık oldum, lisede de S. adında bir kızdan hoşlandım. Ama mesela o zamanlar halkoyunları ekibindeydim. Ekipte daha çok liseye giden tipler vardı. Tek ortaokullu bendim. Aralarından bir tanesi bana bayağı yürümüşü. Hatta msn'den video açıp bana penisini göstermişti, ben de göstermişim. İlkokulun heyecanı geri gelmişti, ama o sırada daha çok korkmuştum. Evine çağırmıştı, gitmedim. İlk defa cinsel yönelimimi, hangi cinsiyeti istediğimi sorgulamıştım, ama heteroseksüel olmak için çabalamaya devam ettim. Pes edişim lise son sınıftaydı. O sırada toplumsal kimliklere

dair bir algım hala yoktu. Bir hissi takip ediyordum. Bilinçli bir şey değildi. Haliyle karar verme gibi net durumlar olmadı. Bir merakı takip ediyordum. Bir şeyleri kovalama durumumu temellendirişim de dünyayı ve farklı şeyleri keşfetme gibi bir yerden yürüyordu sanki. Ama ondan sonra konuşmaya başladığım ikinci kişiyle sevgili oldum. O ilkti. Ş. sanatı kovalayan biriydi ve gey olmanın ona sanat anlamında çok şey kattığını düşünüyordu. Böyle bir yerden gey olmaktan gurur duyuyordu. Bu gururun beni dehşet etkilediğini hatırlıyorum.

Necib: Dehşet etkili derken...

Taylan: Yani ilk defa gey olmak bana bir kimlik olarak sunuldu. Çünkü Ş. İstanbul'da, Kadıköy'de yaşıyordu ve ben Aydınlıydım. Kırsal kesimde yaşamıştım. Bu tarz toplumsal kimlikler şehir kültüründe daha belirgin oluyor. O sırada gey kimlikle tanıştım ve ona alışmam çok hızlı oldu. Direkt olarak "Geyim, tamam, okey, diyordum. Arkadaşlarıma da söylemeye başladım. Bu net değişim kimliğin tanımlanmasından sonra oldu. Yani anında bir "person" oldum.

Açılma konusunda da oldukça cesur olduğumu hatırlıyorum. Tam üniversiteye başlama dönemimdi. Üniversiteye girmemle kendimi gey kimlikle tanımlamam aynı döneme denk gelince, İstanbul'a da aslında bir camiaya girer gibi girdim. Hazırlık okuluna başladığımda yine çekingendim. Okulun LGBTİ+ öğrenci topluluğu vardı. Okulum çok rahat bir ortam gerçekten. Başka okullara gitseydim daha farklı olurdu diye düşünüyorum. Hani kabullenmeyi bırak, aktivizmi daha üst noktadan yapan insanların arasına girdim. Bu yüzden hızlı bir sıçrama oldu. Tabii bu sıçramaya rağmen takılı kaldığım, daha derinlerde kalan şeyler vardır mutlaka.

Ş'den ayrıldım. 6-7 ay sonra başka bir sevgilim oldu. Bu ilişkim de bir buçuk sene kadar sürdü. Yurtdışına gittik, tatil yaptık birlikte. Bu sırada eğitim hayatım çok kötü gidiyordu. Gey kimliğini alış ve camiaya giriş, o bir sürü şeyi keşfediş bende çok uzun sürdü. Derslerime yoğunlaşamadım. Yeni hayatımı keşfettim o iki sene.

Sonra annem eski sevgilimle olduğum bir sürü fotoğrafı buldu. Bana bir şey söylemeden babama gösterdi. Kimsenin görmemesi gereken, çokça cinsellik içeren bir sürü fotoğraf vardı. Yani heteroseksüel olsam da görülmemesi gereken fotoğraflardı bunlar. Annem ve babam şoke oldu. Çok ters tepki verdiler. Bir anda oğulları değil, fotoğraflardaki çıplak görüntü oldum. O yüzden aşağılama çok yoğun geldi. O

suratlarındaki ifade... İğrenme... Bana çok fazla hakaret ediyorlardı. Fiziksel şiddet yoktu ama suratlarında sürekli o görüntüler vardı. Yani bunu hissediyordum ve bu durum çok utanç vericiydi. Saldırılmışlık, sinir, utanç, öfke, korku... Hepsini bir arada yaşıyordum. O sırada evden gittim. Sonra M. ile yaşamaya başladım, işte o ikinci sevgilimle. Altı ay

...HIV'den bayağı kopuk kalmışım. Aslında bilenler biliyormuş, ben bunu sonradan fark ettim.

kadar neredeyse hiç konuşmadım anne ve babamla.

Babamı bir kereliğine psikiyatriste gelmeye ikna edebildim. Psikiyatrist, eşcinselliği normalleştirmeye çalışmış olsa gerek, babam hemen bu kişinin beynimi yıkadığını iddia etti. Çok

absürt bir şeydi bu. Yani kaç yaşındaki psikiyatrist kadının işi yok, bir üniversite öğrencisini yakalayayım da gey yapayım diyecek! Artık nasıl şeyler kopuyordu ebeveynlerimin kafalarında bilmiyorum ama, annem benim suratıma bakmıyordu. Ben gelince yerlerde sürünüp bir performans yapıyordu. Suratıma kesinlikle bakmıyordu mesela, bunu çok iyi hatırlıyorum. Suratıma bakınca da sinirlenmeye başlıyordu. Babam da daha çok "Kurtulabilirsin," noktasından bakıyordu. "Her şey beyninde bitiyor," gibi şeyler söyleyip duruyordu.

Herhalde o zamanlar bu durumlarla çok iletişim kurabilecek bir noktada değildim. Daha çok aktivist ve politik bir heyecanım vardı. Fobiye tahammülüm yoktu. Bu yüzden sert bir şekilde evden gitmiştim. Hemen, ben burada artık yaşayamam diye düşünmüştüm, ki zaten çok da kolay değildi bu. Şiddet içerikli bir evdi artık orası.

Necib:Sonra bir kere daha psikoloğa götürdüler

Taylan: Evet, evden gittikten altı ay kadar sonra geri döndüm, çünkü ailemden bağımsız olan başka şeyler de çok kötü gidiyordu. Döndüğümde onlar o zaman Bakırköy'de bir psikolog bulmuşlardı. Bilmiyorum artık, internette "Eşcinselliğe son!" diye yanıp sönen şeylere mi tıklamışlar, ne yapmışlar. Biz çok acı çekiyoruz, senden biraz çaba bekliyoruz gibi şeyler söylüyorlardı ve çaba göstermem gereken şey olarak bana bu psikoloğu sundular. Evden gittiğim için, benim onları terk ettiğimi düşünüyorlardı. Ben ise onların beni terk ettiğini, beni orda yaşayamayacak noktaya getirdiklerini söylüyordum.

Böyle tartışmalar olurken o psikoloğu reddedersem tekrar çaba göstermeyen, hiçbir şeyi umursamayan taraf olacaktım.

Bu yüzden gittim o psikoloğa, ama hazırlıktydım. Böyle tedavi medavi dediği anda orayı dağıtacağım, öyle bir ruh haliyle gittim. Tehditkâr oturdum psikoloğun karşısına. "Zaten tedavi yok ama ailen çok kötü durumda, onlara tedavi olduğunu söyleyelim," dedi. "Sen burada bir iki seansa gelirsin," dedi. Benim zaten o sırada daha iyi bir seçeneğim yoktu. Bilmiyorum, tedavi etmeye çalışmadığı için bile şanslı hissettim kendimi. Aslında belki de yine çok kötü bir şeydi söylediği, ama yine de üç-dört seansa gittik. Bana uyutan bir ilaç verdi, onu neden verdi bilmiyorum mesela.

Necib: Sonra heteroseksüel mi oldun?

Taylan: Üç seanstan sonra "Hadi, işte iyileştin," oldu. Garip, ondan sonra pek konuşulmadı bu konu. İçimden bayağı dalga geçtim. Seansına iki yüz elli lira verdiler, ve onun haricinde seans sırasında bir dert anlatayım dediğimde de dinlemeyen bir adamdı. Başka bir iş yaptırayım bari diye düşünüyordum yani, o da olmadı! (Gülüşmeler)! Arkadaşları ile geçen yine içmeye gitmiş de, onun da gey arkadaşı varmış. Bana öyle şeyler anlatıyordu. (Gülüşmeler) Sizde (geylerde) böyle mi, şöyle mi falan... O tarz garip şeyler söyleyen... Hani gey arkadaşım var ama ben tabii öyle değilim gibi şeyler söylüyordu.(Gülüşmeler) Tam bir tipti yani.

Necib: Şimdi gülüyoruz ama...

Taylan: O zamanlar hiç gülmüyordum.

Necib: Böyle deneyimler yaşayıp ayakta kalamayan bir sürü insan da var.

Taylan: Şu anda düşününce ironik geliyor, trajikomik geliyor ama, o verdikleri parayı düşününce onları bayağı aptal olarak görüyordum. Net bir şekilde cahil ve aptal... Kafamda gezenler bunlardı. Çünkü mesela anneme göre boş para harcamak çok zor bir şeydir. Bin lira falan verdiler o adama. Geçen gün rakı içtim diye anlatan adama! O yüzden o zamanlar kafamda bayağı dalga geçtiğimi hatırlıyorum. Ama bu sinirli bir yerdendi. "Bu insanlar bir de benim hayatımda söz sahibi olmaya çalışıyor, şu rezalete bak!" gibi bir yerden onları aşağılıyordum kafamda mesela.

Necib: Bir süre sonra HIV tanısı aldın o süreç nasıldı senin için?

Taylan: İki tane sevgilim oldu, onun haricinde dört kişiyle falan korunmasız ilişki yaşamıştım. Test yaptırmak kafamda hep vardı zaten. Bir devlet hastanesinde yaptırdım. O sıralar ailemin evinde yaşıyordum, spor falan yapıyordum. Böyle sanki toparlanma sürecine girmiş gibiydim. Sonra o test sonucunu alma süresi uzadı da uzadı. Bu sırada yavaş yavaş bir adrenalin geliyor. Sonra başka bir test daha yaptırdım, o da böyle uzayınca anladım pozitif olduğumu. Sonra eski sevgilimi aradım, o da yaptırdı. Onun sonucu da böyle uzayınca onun da pozitif olduğu belli oldu. Bundan sonraki dönem çok ağırdı, o bir buçuk sene... O depresyon sürecim... Bir ölümle karşılaşma durumu gibi hislerim oldu o zamanlar. HIV konusunda çok bilgisizdim. Gerçekten nasıl o kadar bilgisiz kalmışım, biraz da inanamıyorum, yani hiçbir şey öğrenmemişim bu konuda.

Necib: Queer politikaların tartışıldığı filan, gayet entelektüel bir ortamdasın...

Taylan: Evet, HIV'den bayağı kopuk kalmışım. Aslında bilenler biliyormuş, ben bunu sonradan fark ettim. Herhalde bu konuya hiç önem vermemişim, dikkat etmemişim. HIV konusu sıfırda kalmış.

...bu, asıl benim hayatımda olan bir şey değilmiş gibi benden çok üzüleceksin. Ben zaten hiç üzülmiyordum gibi bu senin problemin olacak. Ama bir bana bak! Farkında mısın yaşayan kim bunları?

Necib: “Bir buçuk sene zor bir dönemden geçtim” dedin.

Taylan: Terapilerimde kendimi inanılmaz bir şekilde suçlama vardı. Sanki ailem haklıymış gibi bile hissettim. Yani bir yerde HIV tanısı sanki bir cezaydı. Benim yaşam tarzım, eşcinsel olmamla ilgili ailemin düşündükleri sanki doğruydü. HIV konusunda, eşcinsellik gibi kolay kolay açılmadım. Çünkü böyle enfekte edebilen bir

kişi oldum. Bu beni çok garip hissettiriyordu. Aşırı bir aşağılık duygusu vardı. Cinsel yakınlaşma yaşadığımda inanılmaz gerilip ağlama noktasına geliyordum. Cinselliği bıraktım bir süre. Bu sırada derslerim başka bir anlam kazanmıştı. Tüm bu yaşananlardan sonra, yani ailemin eşcinsel olduğumu

öğrenmesi ve HIV tanısından sonra, derslerim böyle inanılmaz bir stres kaynağı oldu. Başarılı olmak zorundaydım, tek çıkış kaynağım okuldu. Asosyalleştim. Sunum yapamama, insanlara saçma sapan şeyler söyleme, ekstrem düzeyde bir özgüven düşüklüğü ve tabii sürekli aşağılık bir kişi şeklinde ortalıkta gezme hali oluşmuştu.

Necib: Sonra bir kere daha açılmak zorunda kaldın, o nasıl oldu?

Taylan: Sürekli eşyalarımı karıştıran bir ailem var. Herhalde çok fazla konuşmadığımız için hayatım hakkında bir şeyler mi öğrenmeye çalışıyorlar bilmiyorum, ama HIV doktorumun verdiği bir reçeteyi buldu babam. Grip aşısı yazılan reçetenin teşhisine HIV yazacaklarını düşünmemiştim. Hani gereksiz bence, ama yazmışlar. Onu ben evde ortalıkta bırakmışım, bir şeyin üstüne. Babam da onu okumuş ve yanına da almış araştırmak için. Sonra bir iki hafta kadar geçtikten sonra anneme söylemiş. Neden böyle yapıyorlar bilmiyorum. Geçen sefer de annem direkt babama fotoğrafları göstermişti. Bence her şeyi bir kenara bırakırsak bu spesifik davranış çok kötü. Hiçbir şekilde bana gelinmediği, arkamdan her şeyin ortaya serildiği bir durum var.

Ondan sonra babamın rakı içip annemin namaz kıldığı süreçler... Sekiz sene içinde öleceğimi okumuşlar bir yerlerde. Bu kadar yanlış bilgilere anında nerede ve nasıl ulaşabiliyorlar bilmiyorum. İnternette bunları bulmak için uğraşmak da lazım. Reddettim başta, ama ilaçlarımı da saklayamadım çok fazla. Bir sabah saat 6'da uyumuyordum, bir şeyler izliyordum. Mutfaktan ağlama sesleri geldi. Annem ambalajı yırtılmış bir ilaç kutusundan emin olmuş. Zaten teşhiste yazıyordu yani, en başında nasıl emin olamadı bilmiyorum ama bana inanmıştı sanırım. Ya da inanmak istedi belki de. Neyse, gittim, ne oluyor anne, dedim. Sen "HİVlisin," diye ağlıyor. Ben de "Evet anne," dedim, "HIV pozitifim, aynı zamanda eşcinselim. Yeter artık! İki senedir ben neler çekiyorum, şu anda hala neler atlatmaya çalışıyorum..." derken kendini yere attı. Sinir krizi geçirecek falan... "Kalk!" diye bağırdım. "Ben hiçbir şekilde, hiçbir konuda sizden destek görmedim. Her şeyi yapayalnız atlattım ve siz destek olmak yerine, ayrı birer problemdiniz. Şu anda mesela bunu öğrendin ve bu, asıl benim hayatımda olan bir şey değilmiş gibi benden çok üzüleceksin. Ben zaten hiç üzülmiyordum gibi bu senin problemin olacak. Ama bir bana bak! Farkına mısın yaşayan

kim bunları?" dedim. Sakinleştii. "Ben seni özene bezene büyötmüştüm," diye tekrar ağlamaya başladı. O gün annemi daha iyi anladım. Çünkü kendimle ilgili aynı kaygıları ben de taşıyordum. O sağlıklısız olma hissi, daha az yaşayacağımı düşünmeler, dışlanma korkusu... Bunları ben de yaşadım.

Necib: Hem kendinle hem de ailenle ilişkisinde şimdii hangi noktadasın?

Taylan: Şu anda eşcinselliğe geri bir dönüş oldu. HIV konusunda açılma zorunda bırakıldıktan sonra eşcinsellik konusunda daha rahat davranır oldum. Hatta Facebook'ta annemi eklediğim kısıtlılar listesinden çıkardım. Görsün diye bir cesaret geldi. Onlar HIV+ olduğumu öğrenince böyle sanki tüm yalanlar bitti gibi... Şu an tüm kirli çamaşırlarımı biliyorlar bir kere. Geçen gün annemi arayıp askere gitmeyeceğimi söyledim, üzüldü. Yani neden üzülüyor? "Benim doğuda ölmemi mi istiyorsun anne?" dedim. "Hayır işte seni niye almıyorlar?" Beni almamış olmaları onu üzüyor! Çünkü, kendisi aşağılık olarak gördüğü için onlar da beni öyle görüyor diye düşünüyor. Yani TSK'nın düşünceleri de annemi üzüyor!

Necib: Son olarak paylaşmak istediğin bir şey var mı?

Taylan: Şu anda ailem tam olarak değişebilir mi, yoksa ben ne anlatsam anlatayım değişmeyecekler mi, bilemiyorum. Bu yüzden anlatmamak, bilgilendirmemek daha iyi bir nokta mı karar veremedim. Ancak yine de şu anki durumda, her şeyin öğrenildiği noktada, ailemle ilişkim yaşanabilecek bir düzeye geliyor. O aile yaşantısının yine yaşatılabileceği bir düzey... Çoğu şeyi anlamamalarından bu noktaya gelebilmek bile iyi bir durum.

Necib: Sen peki bu süreçte nasıl değıştin?

Taylan: HIV teşhisinden sonra ağır bir depresyonum oldu. Şu anda çıkıyorum. Hatta çıktım belki de. Arkadaşlarımdan da birçok kişiye açıldım. Dengeli bir hayat sürdürüyorum ve beni mutlu eden şeyler oldukça fazla. Geçmişe dönüp belirli şeyleri yapmamayı istedim, orası kesin. Ama sanırım zaten herkes geçmişe dönüp bir şeyler değiştirmek istiyor. Şu anda da yaşanılmayacak, hiç de umut beslenemeyecek, mutlu olunamayacak bir durum yok.

Necib: Sanki kendini sevmeye başlamışsın biraz.

Taylan: Evet... Ben çok severim kendimi. (Gülüşmeler)

LGBTİ

Açılma Süreci

*Psikoterapist
Necib
Varan*

Toplumda birçok insan herkesin karşı cinsle ilgi duyduğuna ve doğumda kendilerine atfedilen cinsiyet kimliği ile yaşamak istediğine inanarak yetiştirilir. Birçok insan için durum gerçekten de böyledir. Kimi arzuladıkları ve doğumda verilen cinsiyet kimliği, toplumun 'normal' olarak kabul ettiği ile uyduğu için bu kişilerin kendilerini başkalarına açmak gibi bir gereksinimleri yoktur.

Öte yandan, lezbiyen, gey, biseksüel, trans veya interseks (LGBTİ) bireyler bir karar vermek zorundadırlar. Kendilerini nasıl hissettiklerini ve kimleri arzuladıklarını insanlarla paylaşmak ya da bunları gizlemek arasında bir tercih yapmak zorundadırlar. Bazı LGBTİ bireyler için açılmak yaşamlarını dolu dolu yaşamak açısından önemlidir. Bazıları içinse sadece kendilerinin bilmesi yeterlidir.

Açılmak, LGB'lerin kendi cinsel yönelimlerini ve transların cinsiyet kimliklerini, genel kimliğinin bir parçası olarak kabul etmesi ve bunu kendi belirlediği kişiler ile paylaşmasıdır. Açılmak, kişinin kendi tercihidir ve hiçbir zaman hazır olmadığı zaman başkalarına söylemesi için zorlanmamalıdır.

Açılmak sadece bir seferlik eylem değildir. Açılma sürecinin en zor ve en önemli dönemi olan kişinin kendini kabul etmesiyle başlar ve daha sonra diğer insanlarla paylaşması ile birlikte yaşam boyu devam eden bir süreçtir.

LGBTİ'ler, yaşamına yeni insanlar girmesi ve daha başka değişiklerden dolayı farklı farklı zamanlarda tekrar tekrar açılabilir. Bu nedenle, bazı LGBTİ bireyler için, sürekli açılmak zorunda olduğunu düşünmek; cinsel yönelimini ve kendilerini hissettikleri cinsiyet kimliğini başkalarıyla paylaşmak bir süre sonra bir yük haline dönüşebilir.

Kendini Kabullenme

Amerika'da cinsel yönelimini açıklayarak belediye meclisine

seçilen ilk eşcinsel politikacı olan ve 1978 yılında uğradığı suikast sonucu hayatını kaybeden Harvey Milk bir keresinde şöyle bir açıklamada bulunmuştur: “Her gey avukatın, her gey mimarın ayağa kalkıp tüm dünyaya açıldığını görmek isterdim. Bu önyargıların sona ermesi için kimsenin tahmin edemeyeceğinden çok daha fayda sağlayacaktır.” (1).

Birçok LGBTİ birey, çocukluk ve ergenlik yıllarında, adını koymasalar bile bir farklılıklarının olduğunu hissederek ya da çevrelerindeki insanlar tarafından farklı oldukları söylenerek kendilerine örnek alabilecekleri tek bir kişi olmadan yetişmektedir. Daha erken yaşlarda, heteroseksüelliğin ve doğumda atfedilen kadın ve erkek cinsiyet kimliğinin tek kabul edilebilir gerçeklik olduğunu öğrenirler. Masallarda hep prens ile prenses vardır. Prens ile prensi ya da prenses ile prensesi anlatan masal daha yazılmadı. Toplumun bütün resmî kurumları ve genelin gayri resmi inanç ve tutumları, heteroseksüelleri ve atanmış cinsiyeti ile kendini hissettiği cinsiyet kimliği uyum içinde olan bireyleri destekler ve ödüllendirir. Toplumun büyük çoğunluğu, hiçbir hak mücadelesi vermeden bu ayrıcalıklar zinciri içine doğarken cinsel azınlıklar için çok daha karmaşık ve çoğunlukla yalnız bir süreç başlar.

LGBTİ’ler, daha erken yaşlardan itibaren, öncelikle aile, daha sonra okul, iş ve diğer insanlarla olan ilişkilerinde sağlıklı bir ruh sağlığı gelişimi için gerekli olan ait olma duygusunu, bir birey olarak kabul görmek, duygularını özgürce ifade edebilmek yerine cinsel yönelimleri ve atanmış cinsiyeti ile kendini hissettiği cinsiyet kimliği arasındaki uyumsuzluğu nedeniyle damgalanmaktadır.

Cinsel yönelim ve kişinin kendini hissettiği cinsiyet kimliği dışarıdan müdahaleler ya da isteğe bağlı olarak değiştirilemez. Kişi ne kadar çabalasa da cinsel yönelimini ve kendini hissettiği cinsiyet kimliğini tam anlamıyla bastıramaz. Bu durum bir ikilemi ortaya çıkarır; kişi ya kimliğini saklayacak ya da kabullenecektir.

Ancak kişi, duygu ve düşüncelerini özgürce ifade edemediğinde hem kendisi hem de ailesi ve diğer insanlarla ilişkilenmesinde araya gittikçe genişleyen bir mesafe girer ve yakınlık kuramadığından duygusal ihtiyaçlarını karşılamaktan uzaklaşır ve hüznün, öfke ve utanç gibi güçlü duygular içinde gittikçe yalnızlaşır. Bu anlamda da kendini kabullenmek herkes için hayatını daha dolu yaşaması için tek çaredir.

Cass Açılma Modeli

Cinsel azınlıklar üzerine çalışan araştırmacılar LGBTİ bireylerde kimlik gelişimi üzerine bir dizi model geliştirmiştir. Bu modeller arasında, lezbiyen ve gey kimliğin, kişinin benliği ile entegre edilmesini altı aşamaya ayıran ve başka gözlemsel çalışmalarla da desteklenen Cass Açılma Modeli belki de en dikkat çekici olanıdır (2). Bu model lezbiyen ve geyler için geliştirilmiş olsa da, süreç biseksüel ve trans bireylerle de benzerlik taşımaktadır.

Bir çok LGBTİ birey bu altı aşamayı düz bir çizgi olarak deneyimlemese de, aşağıdaki aşamalar, açılma sürecinin temel bileşenlerini yakalamaktadır. Psikolog Vivienne Cass'ın 1979'da, Avustralya'daki gey ve lezbiyenlerin üzerine yaptığı araştırmalarla belirlediği bu aşamalar, birbirlerini takip etmeyebilir ve eř zamanlı olarak yaşanabilir. Örneğin, diğer psikoloji teorisyenleri, bazı kişilerin cinsel kimlik gelişiminde bir ileri ve bir geri gidebileceğine dikkat çekmektedir. Bütün LGBTİler tüm aşamalardan geçmeyebileceği, hatta bir aşamada kalabileceği gibi bazıları ise bütün aşamalarda ilerleyebilir.

Kimlik Karmaşası

“Ben kimim?” sorusu bu aşamada çok önemlidir. Kişi bu süreçte, aynı cinsten insanları arzuladığını ya da kendini doğumda atfedilen cinsiyette hissetmediğini fark etmeye ve bunun ne anlama geldiğini sorgulamaya başlar. Ben gey miyim? Ben lezbiyen miyim? Ben transseksüel miyim? Ben biseksüel miyim? Bu aşamada, kişi kendisini ana akım heteroseksüel nüfusun bir parçası olarak görmeye devam eder. İnkâr ve kafa karışıklığı yoğun bir şekilde yaşanır.

Kişi, LGBTİ bireyler hakkında bilgi almaktan kaçınır. Davranışlarını kontrol edebilir. Örneğin bazıları daha maskülen görünme çabası içine girebilir ya da ilişkide ‘aktif’ taraf olduğu için eşcinsel olmadığına dair düşünceler besleyebilir. Eşcinsel deneyimlerini ‘kazara oldu’, ‘sarhoştum’ veya ‘bir kereliğine denedim’ gibi nedenlerle inkâr eder. Bazıları ise kendini LG-BTİ olarak tanımlayan insanlara yönelik yargılayıcı, homofobik tutumlar sergileyebilir. Bazı erkekler, eşcinsel ilişkiye girdikleri kişilerle bilinçli olarak duygusal bağ kurmamaya çabalayarak suçluluk duygusundan kaçınmaya çalışırken bazı kadınlar ise açıkça cinsellik taşımayan, ancak aşırı derecede duygusal, derin dostluklar yaşayabilir.

Kimlik Karşılaştırması

Bu aşamada, kişi yaşadığı duyguları neden yaşadığını kendine açıklamaya çalışır. “Belki de geyim. Ya da belki ben biseksüelim,” diyebilir. Bu aşamada yalnızlık ve yabancılaşma duyguları yaygındır. Kişi bunun geçici ya da kalıcı olup olmadığını sorgular.

Aynı zamanda, kişi cinsel yönelimini kabul ederse vazgeçmek zorunda kalabilecekleri ile ilgili yas tutmaya başlar. Bazıları, lezbiyen ve gey vb. tanımları benimserken heteroseksüel benlik kimliğini korumaya da devam eder. Cinsellik, kişinin hayatının dışında, diğer rol ve yaşam deneyimlerinden ayrı ve gizli tutulur. Bu aşamada bazı LGBTİ’ler kendilerine “Zaten herkes biseksüel,” “Bu bir geçici durum,” ya da -duygularının sadece belli bir kişiye yönelik olduğuna inanarak- “İstediğim anda heteroseksüel ilişkileri geri dönebilirim,” diyebilirler.

Kişinin kendini cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, LGBTİ ile ilgili kaynaklar konusunda bilgilendirmesi ve en önemlisi heteroseksüel yaşam beklentilerinin kaybı ile ilgili paylaşımında bulunması fayda sağlar.

Kimliğe Tahammül

Bu aşamada, kişi gey, lezbiyen, trans veya biseksüel olarak tanımlanmayı kabul etmeye başlar. Bazıları tamamen kucaklamak yerine eşcinsel olmanın sadece bazı kısımlarıyla bağlantı kurar. Bir lezbiyen bir kadınla cinsel ilişkiye girmeyi kabul edebilir ve bu konuda olumlu düşünebilir ancak toplum içinde açıkça lezbiyen ya da biseksüel olarak kimliğini sahiplenmeye hazır değildir. Yani ‘çift yaşam’ sürdürebilir. Bir erkek başka bir erkeğe aşık olduğunu kabul edebilir ve aynı zamanda bunu kendince özel bir durum olarak görebilir.

Bu aşamadaki kişiler cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği konularında konuşmaya başlayarak bir dil geliştirme çabası içine girebilir. LGBTİ camiası ile bağ kurmaya çalışır. Kendilerini LGBTİ olarak tanımlayan insanlar ve heteroseksüeller arasındaki farkları vurgulamaya başlayabilir. Bu bağlantı kurulduğunda, kişi kendi eşcinsel davranışlarının diğer eşcinseller tarafından kabul gördüğünü hisseder. Yalnızlığı azalmaya başlar. Bu dönemde kişinin LGBTİ camiası ile nasıl ilişkilendiği, olumlu ya da olumsuz deneyimleri kendisinin de eşcinselliğe, biseksüelliğe ya da trans olma haline olan tavrını belirler.

Kimliğin Kabulü

Bu aşamada kişi cinsel yönelimini veya hissettiği cinsiyet kimliğini tolere etmek yerine kabul etmeye başlar. Diğer gey, lezbiyen, trans veya biseksüel insanlarla dostluk kurmaya başlar. Birçoğu, lezbiyen veya biseksüel olmanın kabul edilebilir olduğunu ve hayatlarını mutlu ve tatmin edici geçebileceğini anlamaya başlar. Bu aşamada, kişinin güvendiği insanlara açılmaya başlaması yaygındır.

Bazı insanlar LGBTİ kimliğini kabul ederken heteroseksüel toplulukla olan ilişkilerini azaltır. Kendilerini LGBTİ olarak tanımlayan kişilerle görülme konusunda endişeleri azalır ve güvendiği ve kendi belirlediği daha çok insana açılmaya devam ederler.

Kimlikten Gurur Duymak

Bu aşamada olan insanlar cinsel yönelimlerini tamamen kabul etmekte ve bundan gurur duymaktadır. “İnsanlara kim olduğumu bilmeli!” diye düşünür. Bu aşamadaki insanlar, heteroseksüel toplulukla daha az temas kurarak LGBTİ kültürü içinde var olmaya başlar. Kişi aynı zamanda eşcinsel, biseksüel, trans ve intersekslere yönelik ayrımcı politikalar yüzünden kızgınlık duyabilir ve bazıları LGBTİ aktivizmine katılabilir.

Bazı LGBTİler için dünya “gey” (iyi) ve “heteroseksüel” (kötü) olarak ikiye bölünür. Bazıları heteroseksüellerle olan ilişkilerinde daha fazla gerginlik yaşar; çünkü ‘uyum’ için daha az isteklidir. LGBTİ alt kültürünü birincil ve tek destek kaynağı olarak görür.

Bu aşamadaki insanların, cinsel yönelimlerini açıklamalarına yönelik tepkilerle baş etmeye yönelik becerilerini geliştirilmelerine yardımcı olmak gerekir. Heteroseksist topluma yönelik öfke anlaşılabilir, ancak potansiyel olarak LGBTİ haklarını destekleyebilecek insanların yabancılaştırabileceğini anlaşılması gereklidir. LGBTİ dostu Heteroseksüeller, bu öfkeyi anlamaya çalışmalı ve savunmasız, yargısız bir şekilde karşılık vermeye çalışarak yardımcı olabilirler.

Kimlik Sentezi

Bu aşamada, kişinin cinsel yönelimi tüm kimliğine entegre olur. Kişi, cinsel yönelim ya da cinsiyet kimliğine daha az

yoğunlaşır. Birçok kişi kendini hem heteroseksüeller hem de diğer LGBTİ bireylerin yanında rahat hisseder.

Heteroseksizme karşı kızgın olmaya devam eder, ancak daha az tepkiseldir. Hem heteroseksüel hem de LGBTİ bireylerde değişen düzeylerde homofobinin var olabileceğini kabul eder. Bütün heteroseksüellerin eşcinselliğe olumsuz ve bütün LGBTİ'lerin olumlu baktığına dair önyargıları değişir.

LGBTİ kimliği, 'ben' in büyük bir kesimiyle bütünleşmiştir. Bu kişiler artık sadece LGBTİ alt kültüründe kalmak yerine, toplumun daha geniş kesimiyle etkileşim halindedirler. Gurur duyguları devam eder, ancak daha az savunmada olurlar. Biseksüel bireyler kendilerine yönelik 'gey' veya 'heteroseksüel' kültürlere katılmak için yapılan baskıya boyun eğmek yerine kendilerini daha rahat tanımlayabilirler.

Kaynaklar

Herek, G.M. (1996). *Heterosexism and homophobia*. In R.P. Cabaj & T.S. Stein (eds.), *Text- book of homosexuality and mental health*. Washington: American Psychiatric Press.

Cass, V.C. (1979). *Homosexual identity formation: A theoretical model*. *Journal of Homosexuality*, 4, 219 – 235.

Weinstein, Ryan, Legate (2011). *Is Coming Out Always a "Good Thing"? Exploring the Relations of Autonomy Support, Outness, and Wellness for Lesbian, Gay, and Bisexual Individuals*. <https://doi.org/10.1177/1948550611411929>

Weinstein, Ryan, Legate (2011). *Is Coming Out Always a "Good Thing"? Exploring the Relations of Autonomy Support, Outness, and Wellness for Lesbian, Gay, and Bisexual Individuals*. <https://doi.org/10.1177/1948550611411929>

Zimman, Lal (2009). *"The other kind of coming out": Transgender people and the coming out narrative genre*. *Gender and Language* 3(1):53-80.

Bulut Anlatıyor

Necib: Biraz kendinden bahseder misin? Kaç, yaşındasın? Nasıl bir aileden geliyorsun?

Bulut: 28 yaşındayım. Orta sınıf bir aileden geliyorum. Ailem üniversite mezunu. İstanbulluyum. Grafikerim. Asgari ücretle çalışıyorum.

Necib: Nasıl tanımlıyorsun cinsiyet kimliğini, cinsel yönelimini?

Bulut: Çok fazla tanımlamamaya çalışıyorum. Ancak kendimi trans kelimesinde rahat hissediyorum. Lezbiyen politikası yaptığımızda lezbiyen de oluyor ama lezbiyen hissetmiyorum artık. Ama öyle görünüyorum. Bir sürü insana lezbiyen olarak açıldım. Hala lezbiyenim onlar için. Bazı insanlara da trans olarak açıldım daha sonra. Bir gün hormon kullanmak

Bir tür kendine inanmama gibi bir şey yaşıyordum. Kızlarla aramda hep bir mesafe vardı, erkeklerin arasına giremiyordum.

isterim ama bürokrasi - devletin zorunlu kıldığı uygulamalar, kişisel korkular adım atmamı engelliyor.

Necib: Biraz da çocukluğundan konuşmak ister misin? Cinsiyet kimliğinin, cinsel yönelim ile ilgili ilk farkındalıkların nasıldı?

Bulut: Galiba daha çok kafa karışıklığı yaşıyordum. Bir farkındalığım yoktu. 17 yaşında açılma süreci yaşarken çocukluğumun geçtiği, eski evimizin önünden geçiyordum. Orada bir noktaya takıldı gözüm ve flashback yaşadım. Hani böyle bir film gibiydi. Hiç hayatımda böyle bir şey yaşamadım ve çocukluğuma ilişkin bir sürü anıyı gördüm. O anıların çoğu da cinsellikle ilgili ve 5 yaş civarıydı. 17 yaşında bunlar bana, sanki vahiymiş gibi geldi. Barbie bebeklere baktığımı, cinsel organlarımı incelediğimi, oyuncak kız bebekleri öptüğümü

hatırlıyorum. Anaokulunda “Ben de asker olacağım,” diye ağladığımı hatırlıyorum. Hayır kızlar asker olmaz diyorlardı. Bir anı da televizyondaki bir sevişme sahnesinde annem gözlerimi kapıyor. Ertesi gün ben de anaokuluna gidip sırada duran kız çocuğuna öyle bir dokunuşta buldum ve kız “Öğretmeniiiiim!” diye bağırdı ve inanılmaz korktum. Bunu hatırlıyorum. Böyle böyle küçük hatıralar var hatırladığım.

Necib: Peki, ailen nasıl davrandı yani farkındalar mıydı?

Bulut: Yok. Çok içimde yaşıyordum. İlerleyen yaşlarda da ben sapığım herhalde diye düşünüyordum. Mastürbasyonun da normal bir şey olmadığını düşünüyordum. Yapıyordum ama kendi kendime “Ben sapığım ama kimseye zararım yok,” diyordum. “Ben iyi bir insanım,” diyordum.

Necib: Peki, bu ‘sapıklık’ bilgisi nereden geldi?

Bulut: Onu hatırlamıyorum. Yani cinsellikle ilgili negatif tutumlarla karşılaştım herhalde. Bence bir sürü çocuk cinsel yönelimden bağımsız bunu yaşıyor. Bir de ben biraz meraklıydım cinsellik denilen şeye çocukken ve bunu merak etmek bile ayıptı.

Necib: İlkokuldan sonra nasıldı? Ergenlik başladığında?

Bulut: İlkokulda falan daha mesela ilkokul 3’te şöyle bir anım var; Öğretmen beni kenara çekip “Niye sen erkek çocuklarıyla oynuyorsun, kız değil misin?” falan gibi bir şey dedi. Sonra bir şekilde ben arada kaynadım. Görünmez bir çocuk oldum.

Necib: Nasıl kaynadın?

Bulut: Daha neşeli bir çocukken, daha kendim gibiyken... Daha diğerleri gibi olmaya çalıştım. Özellikle Lisede. Orta okulda falan daha tatlı şeyler vardı. Orta sonda ben okul değiştirdim. Bir önceki okulda kız-erkek ayrımı pek yoktu ama 7. sınıfta başka bir okula gittiğimde gayet belirgin kız-erkek ayrımı vardı kıyafetler olsun falan. Herkesin bir tarzı vardı ama ben aralarında inek tipli oluyordum ya da dinci bir ailenin çocuğuymuş gibiydim. Yakam ilikliydi. Eteğim yere kadardı. Kızlar cinsiyetlerini dışa vuruyordu, eteklerini kıvrıp yakalarını açıyordu. Ben kendimi çok çirkin buluyordum. Hiçbirşey üzerimde düzgün durmuyordu. Bir tarzım yoktu. Gotik, sisteme isyan eden tip bile olamıyordum. Saçlarımı sevmezdim asla, uzunlardı. “Neden omuzlarım böyle, neden

erkek gibiyim?” diye soruyordum. Bir tür kendine inanma gibi bir şey yaşıyordum. Kızlarla aramda hep bir mesafe vardı, erkeklerin arasına giremiyordum. Sıklıyordum, bilgisayar oynuyordum. Eşcinsel olduğumu bilmiyordum. Kendi

Bir gün lezbiyenlerden nefret ediyordum, ertesi gün onları arıyordum, yalnız hissediyordum ama yine de bir erkek sevgilim olsun, onunla arkadaşlarıma hava atsam diye düşünüyordum.

çimde “Bir gün evleneceğim,” diyordum bir yandan da. Sanki karakterim geri plandaydı. Birey de değildim sanki.

Necib: Bir şeyleri sanki bastırıyor gibi mi?

Bulut: Evet öyleydi. Hem cinsellik hem de onunla birlikte bir sürü şeyi de bastırılmış gibiydim. 18 yaşında Lambda’ya gittiğimde kendime inanamamıştım. Dans ediyordum, çok sosyaldim. Bunlar çok inanılmaz şeyler-

di benim için. İnanılmaz bir zıplamaydı. Benim bir yerde dans etmem normal şartlarda düşünülemez bir şeydi. Topluluk önünde konuşmak filan. İletişimim iyiydi, insanlarla iyi anlaşıyordum ama dans etmek falan benim için sürpriz oldu.

Necib: Sanki böyle grilerdeydin gibi geldi.

Bulut: Çok konuşmazdım. Lise sonda biraz değişti, dershaneye gidiyordum Kadıköy’e. İlk defa dışarı çıkıyordum. Sokakla tanışıyordum. O zaman rüyalarım başladı. Rüyamda kadınları görmeye başladım. Onlarla öpüştüğümü, onlara dokunduğumu görüyordum. Sabah uyandığında “Allah Allah neler oluyor?” derdim. Tahrik de oluyordum. Sonra bir süre sonra rüyamda gördüğüm bir sınıf arkadaşımınla ilgili kendi kendime “Galiba ben aşığım,” dedim.

Ondan sonra ben düşünmeye başladım galiba ben eşcinselim diye. Zaten geriye baktığımda hoşlandığım bütün erkekler ‘feminen erkekler’di. Hoşlandığım bir çocuk gey çıkmıştı. Erkekleri beğeniyordum ama hep geyleri gözümde kestiriyordum.

Lise sonda *Kurtlar Vadisi* izleyen bir grup, (başrol Polat Alemdar’ı kastederek), bana ‘Reis’ diye hitap etmeye başladılar. Biraz dalga geçme amaçlı, biraz da belki kabullenme. Ne yaparsam yapayım çok maskülen duruyordum çünkü. Bana

reis diyenlerin selamını alıyorum “Oturabilirsiniz arkadaşlar,” diyordum.

Homofobik şeyler yapıyordum. Hoşlandığım kızın adı Ş. idi. Mesela arkadaşlarla şişe çevirmece oynuyoruz. Bana gelince, telefon şakası yapalım diye öneriyorum; “Ş’yi arayalım, telefonda sesimi değiştirerek lezbiyenmiş gibi davranıp ona sulanacağım,” diyorum. Gerçekten de arayıp bunları yapıyordum. Artık nasıl cesaretse? Sonra telefonu kapatıyoruz. Gülüyoruz hepimiz falan.

Ben lezbiyen değildim. Kesinlikle bunu reddediyordum! Rüyamda Ş’yi gördüğümde bile reddediyordum. Sevdiğim bir dizide iki kız birbiriyle öpüştü ve ben elimdeki tepsiyi sert bir şekilde masaya koydum. Zangır zangır titriyor ellerim, “İğrenç... Lezbiyenlerden nefret ediyorum!” diye bağıyorum! Geylet tatlı ama lezbiyenler kötüydü...

Arkadaşlarım bana erkek arkadaş ayarlamaya çalışırken ben de “Evet, bir erkekle öpüşeceğim,” diyordum. Yaptım da, sırf eşcinsel olup olmadığını anlamak için yaptım bunu. Çocuk epey korktu. Çünkü aslında göstermese de deneyimsizdi ama ben bir an önce olsa da bitse şeklindeydim, beklemediği bir anda uzunca öptüm. Epey şaşırıldı. Ertesi gün de ondan ayrıldım. Bir süre sonra internette tanıştığım bir kadınla

öpüştüğümde çok farklıydı, çok tutkulu hissettim ve kızardım. Ergenlikte her şey çok hızlı ve karışık yani. Bir gün lezbiyenlerden nefret ediyordum, ertesi gün onları arıyordum, yalnız hissediyordum ama yine de bir erkek sevgilim olsun, onunla arkadaşlarıma hava atsam diye düşünüyordum.

Google’da...O zamanlar Yahoo vardı galiba, pardon. Eşcinsellik ile ilgili araamlar yapardım. “Lezbiyen olduğumu nasıl anlarm?” gibi.. Aynı başlığa sahip bir

Büyük Parmak Kapı sokağında gökkuşağı bayrağı sallanıyordu ve İstiklal caddesinden görülüyordu. Böyle aa falan olmuşum ve ya anlaşılırsa falan böyle bir şey oluyor insana. Sanki bütün Taksim gey gibiydi benim için.

sayfa buldum ve okuduklarımin beni işaret ettiğini farkettim. Ama sonra da kendi kendime belki de “Biseksüelim falan,” diyordum. Kimlik çok da umurumda değildi aslında.

“Birileriyle nasıl tanışacağım ki? Yoktur kimse,” falan diye düşünüyordum. Sonra Gabile diye bir chat odası buldum. Ko-nuştuğum herkes lezbiyen fantezisi olan erkeklermiş ben de saftım anlamadım ama en sonunda bir kızla tanıştım. Sonra da Sanal-Sevgili olduk. Mesajlaşmaya ve konuşmaya başladık. Ben inanılmaz heyecanlıydım! O, bana Bigudi diye bir yerden bahsetti ama beni oraya asla götürmeyeceğini söyledi. Mekanla ilgili “Oraya arkadaş giren sevgili çıkıyormuş,” dedi. Benim kafamda öyle bir yer canlandı ki; tekno müzikler, yer altı karanlık mekanlar, duvardan sarkan zincirler, deri ceketli gotik kadınlar falan var diye düşündüm. Sonra tabii mekanda ‘Serdar Ortaç’ falan çaldığını duyunca anladım öyle olmadığını. Keşke korktuğum gibi olsaydı.

Tatile gidecektim ve bu yeni gizli-sanal sevgilimle bir süre görüşemeyecektik. Yola çıkmadan hemen önce oturduğumuz mahalleye beni görmek için geldi. Ben de pastaneye gidicem diye evden çıktım. Pastanenin duvarında yan yana otururken dayanamadım ve onu sokağın ortasında öptüm! Bunu komşumuz görmüş, anneme söylemiş ama benim bundan çok sonra haberim oldu tabii. Tatile gittiğimde de sürekli konuşuyoruz. ‘Aşkım, canım, cicim’ diye gizli gizli mesajlar atıyorum. Meğerse anneannem beni takip ediyormuş.

Sonra biz İstanbul’a döner dönmez annem beni karşısına aldı ve garip bir konuşma yaptı. Daha otobüsten yeni inmişim. Babamla olan boşanmasından girdi, garip yerlerden çıktı, benim sağlıklı olmamı istediğini falan söyledi. Konuşma içerisinde eşcinsellik hiç geçmiyordu ama “Yarın seni psikologa götürüyoruz,” dedi. Ben de korkuya kapıldım. Ne oluyor, anladımı, biliyor mu falan. İnanılmaz stres oldum ve bu stresle sevgilimden ayrıldım.

Bir de böyle sanki hayal dünyamda hepsi deneyimli kadınlardı. Beni gördüklerinde “Oo yeni düşmüş!” falan diyecekler gibi bir düşüncelerim vardı.

Sonra annem beni Kızılay’ın psikologuna götürdü. Ben kapıdan içeri girer girmez hüngür hüngür ağlamaya başladım. Psikologa herşeyi anlattım ve o da beni rahatlattı. “Sakin ol,” falan dedi. Anti-depresan yazdı. Kadın beni tedavi etmeye falan çalışmıyordu, çok bilgili değildi ama kötü niyetli değildi. Sonra ben kadına

artık eşcinsellikle ilgili şeyleri değil, annemle ilgili başka sorunları anlatmaya başladım. Akşamları eve döndüğümde annem “İyileştin mi?” gibi sorular soruyordu. En sonunda psikolog “Senin bir sorunun yok, annenin gelmesi lazım,” dedi. Ben de bunu anneme ilettim, biraz çıldırdı “Ne biçim

Lambda'ya gidişimi anlatırken çok mutlu şekilde anlatıyorum ve adamın bakışı, duruşu yargılar gibi. Sonrasında da bana “Tarih kulübü varmış, bu Tarih kulübüne gitmiyor musun? Heteroseksüel arkadaşlarıyla görüşmüyor musun artık?” diye soruyordu.

psikolog o!” gibi şeyler dedi. Bu arada internette Lambda'yı bulmuştum. Psikologa anlatınca beni oraya gitmem için cesaretlendirdi. Tabii korkmuştum ilk gidişimde. Böyle biraz çekinerek gitmişim falan.

Necib: İlk seferi anlatırmısın biraz?

Bulut: Çok güzeldi. Böyle merdivenlerden çıkmıştım. Taksim'e de ilk defa yalnız gidişim oluyor. O bile benim için çok büyük bir şeydi yani. Böyle sokağa girince, Büyük Parmak Kapı sokağında gökkuşağı bayrağı sallanıyordu ve İ-

stiklal caddesinden görülüyordu. Böyle aa falan olmuşum ve ya anlaşılırsa falan böyle bir şey oluyor insana. Sanki bütün Taksim gey gibiydi benim için. Bu da sanırım steril büyütüldüğüm için oldu. Taksim'e birkaç kez babamla gelmişim. O zamanda da zaten trans kadınları görmüştüm. Aa travestiler falan gibi ya da işte ne biliyim, Taksim benim için farklı insan gördüğüm yerd. Sonra gizlice gitmişim. Bir sürü yalanlar uydurmuşum. Liseden bir arkadaşımı ayarlamışım annem ararsa diye. Çünkü takip altında gibiydim bir yandan.

Necib:Kaç yaşındaydın ?

Bulut: 18 yaşındaydım. Kapıyı çaldım. B. açtı ve bakışları sıcağ geldi. İçeri davet etti. Nöbetçiydi. Sonra oturduk, sohbet ettik. İçeri etrafı gezdirdi, Kaos GL dergileri ve kütüphane beni etkilemişti. Böyle epey bir sohbet ettik, bir sürü soru sordum. Biseksüel nedir? Lezbiyen nedir? Yaklaşımı da çok kimlikçi bir şekilde değildi, benim ne olduğumu bana

söylemiyordu - kendi hikayesini anlatıyordu. Sen kendini nasıl rahat hissedersen öyle tanımlayabilirsin ya da kendini tanımlamak zorunda değilsin gibi şeyler dedi. Çok hoşuma gitmişti.

Oradan çıkıp Pazartesi kafe vardı, oraya gittik. Bir sürü insan, tabu mu yoksa scrabble öyle bir şeyler oynadık. Bir anda çok ısındım ve çok iyi gelmişti. Sonra şeyi sormuştum. Başka lezbiyenler geliyor mu buraya, neler yapıyorlar? Nasıllar? Hani böyle bir tür, hala kadınları görmekle ilgili bir korkum vardı. Bir de böyle sanki hayal dünyamda hepsi deneyimli kadınlardı. Beni gördüklerinde "Oo yeni düşmüş!" falan diyecekler gibi bir düşüncelerim vardı. Haftaiçi erken saatlerde gidiyordum ve daha çok nöbetçiyle sohbet edip, dergileri okuyordum. Çünkü hala gizlice gidiyordum ve eve geç kalmalıydım.

Her gittiğimde de çok şey öğreniyordum. Kendimden çok farklı insanlar vardı. Çok çeşitlilik vardı, hiç görmediğim bir çeşitlilik. O içtenlik, hayatımda hiç görmediğim, yaşamadığım bir şeydi bence. Mesela seks işçilerini görüyordum ya da

Senin gibiler hep ölürler. Uyuşturucudan şöyle bulacağım seni. Kimse seni işe almayacak," diyordu. Sürekli böyle bağıırıyordu bana. Sürekli beni evden kovuyordu.

ne bileyim biri geliyordu. Vicdani retçi diyorlardı. Vicdani retçi ne diyordum. İlk defa böyle bir şeyler düşünüyorum, konuşuyordum. Toplumun her kesiminden insanlar vardı. Gey manav, trans öğretmen, sinamacı, yazar, evsiz sokakta yaşayan biri...

Bir anda kendimi toplantının içinde buluyordum. İşte koordinasyon toplantısına katılıyordum. Çok etkileyici bir yerdi orası. Böyle çok

hoşuma gitmişti, insanlar çok açık ve özgüvenliydi. Doğrudan içinde buldum kendimi.. Ama öncesinde kadınlarla ve toplantılarla tanışmadan önce annem bir şekilde Lambda'ya gittiğimi öğrendi. Psikologun da işe yaramadığına kanaat getirdi. Beni başka bir psikologa.... bu sefer psikiyatriste götürdü. Bu adama giderken benim yaşadığımı yaşayan bir sürü insan var gibi bir haldeydim. Değişmem gereken bir durum yoktu bence ama annem ile ne yapacağımı da bilemiyordum.

Bu adam beni dinliyor görünüyordu ama sonradan sonradan şöyle şeyler diyordu. Hani biraz da tarihle ilgilenen, senin tarihe merakın varmış. Lambda'ya gidişimi anlatırken çok mutlu şekilde anlatıyorum ve adamın bakışı, duruşu yargılar gibi. Sonrasında da bana "Tarih kulübü varmış, bu Tarih kulübüne gitmiyor musun? Heteroseksüel arkadaşlarıyla görüşüyor musun artık?" diye soruyordu. Yani bana 'hayat bunlardan ibaret değil'i göstermeye çalışıyordu. Ben de gittim geldim, gittim geldim.

Bir yandan ben artık direnç gösteriyordum. Anneme "Benim gibi insanlar var, mutlular, işleri var, sevgilileri var," diyordum. Bu yeni psikiyatriste giderken daha yumuşak konuştu. Üç ay süreliğine söz vermemi istedi. "Bir dene," dedi; üç ay kimseyle konuşmayacak, öyle mekanlara gitmeyecek, internette birşeyler aramayacakmışım. Eğer değişmezsem "Belki o zaman seni kabul ederim," dedi.

O zaman şimdi olduğu gibi değilim. Tamam dedim çünkü kabul görmek istiyordum ve bir süre kendimi kısıtladım, Lambda'ya gitmedim. İnternete girmiyordum diyemem, giriyordum ama temizliyordum arkamı. Ama şey gibiydi ben bir süre dayanacağım, hani sosyal hayatımı sınırlayacağım ve annem de görecektir bunun değişebilen bir şey olmadığını ve kabullenecek gibi düşündüm. Ama bu zordu çünkü içim içime sığmıyordu, yalnız hissediyordum ve o sosyalliğe çok açtım. Daha kadınlarla bile tanışmamıştım. Yıllarca kendimi tutmuşum zaten...

Bir gün dayanamadım ve Lambda'ya gittim. Bunu öğrendi. Bana bir şeyler fırlattı. Babamı aradı. 'Senin kızın... senin kızın' deyip kapatıyordu. Aşırı dramlar. Ben yeterince çalışmamışım, söz vermişim tutmamışım... Çok büyük krizler yaşıyorduk. Şu an böyle soğukkanlılıkla anlatıyorum ama bence annem bir süre boyunca bana duygusal şiddet uyguladı. Şöyle şeyler diyordu "Senin gibiler hep ölürlür. Uyuşturucudan şöyle bulacağım seni. Kimse seni işe almayacak," diyordu. Sürekli böyle bağıırıyordu bana. Sürekli beni evden kovuyordu. Mesela "Neredesin?" diye soruyordu. Ben bir şey diyordum. İnanmıyor ya da "Gelme sen benim evladım değilsin," gibi şeyler söylüyordu ya da ağlıyordu, bağıırıyordu.

Beni manipüle etmeye çalışıyordu. "Baban seni sevmeyecek, anneannen çok yaşlı duyarsa kahrolur, hastanedeyim kötüleştim, babanın eşinin kız çocuğu var - seni duyarsa babanla görüşmeni engeller.." Bunların hepsi yalandı çünkü hepsi biliyormuş ama bana bunları söylüyordu ve ben de korkuyordum, bir yanımla inanıyordum ama yine de isyan ediyordum. "O derneğin karşısında benim polis arkadaşlarım var. Orada konuşlanmışlar. Sürekli göz-lüyorlarmış," gibi şeyler anlatıyordu bana. Ben çok tedirgin oluyor-

Onur Haftası'nda annem beni ilk defa rahat bıraktı. Ben ilk defa gece özgürce dışarı çıktım. İlk gecemde de seviştim. Hatta ilk defa annem de bir etkinliğe geldi. LİSTAG 'dan insanlarla tanıştı. Sonra LİSTAG'ın etkinliklerine gitti. Bir şekilde değişti.

bir zaman içine bir şey sokmuş, o içinde kırılmış gibi böyle gerçekten akıl almaz iğrençlikte, korkutucu senaryolar bulup yanımda anlatıyordu. Çok korkunç bir dönemdi bence, çok korkunçtu!

Kötü bir olay oldu. Benim internetten ilk tanıştığım lezbiyen kadın intihar etti. Ben ondan ayrılmıştım ve çok çabuk bir şekilde ona telefonda "Ben seninle görüşemeyeceğim," demiştim. O strese, o açılma stresine dayanamamıştım çünkü. Bir gece onun ölüm haberini annem verdi. "Senin arkadaşın, o vefat etmiş, haberlere çıkmış," dedi. Ben de internette aradım. Kendisini babasının tabancasıyla vurmuş ve çok kötü oldum. Annem o acılı halimi görüp "İşte görüyor musun eşcinselliğin sonu bu!" şeklinde bir şeyler söyledi.

Canıma tak etmişti, elime ne geçirdiysem anneme fırlattım. Onu odamdan attım. Bağırardım, ağladım, çok kötüydüm. Beni sevdiğini söyleyen bir insanın bana bu kadar kötü davrandığını görmek çok sarsıcıydı. Senin yanında olacağımı söyleyen birisi böyle kötü şeyler söylüyordu. Bilmiyorum bu dönem uzunca bir süre sürdü. Ben o zamana kadar hep annemi ikna ediyim, anlayışlı olayım, zor zaman geçiriyor diye düşünüyordum. Ama sonra isterse kabul etmesin diye düşündüm, arkadaşlarımdan evlerinde kalıyordum ve "eve gelme" dediğinde gidebileceğim yerler vardı. Beni korkuyla kontrol edemiyordu. Gittikçe onu sallamamaya başladım, ne istersem onu yapıyordum... O zaman değişmeye başladı.

dum. Ama bir süre sonra uçuk kaçık gelmeye başladı, "Lambda'nın perdeleri bile yok ki isteyen bakabilir. Ne görecekler?" diyordum.

Böyle yavaş yavaş cevaplar vermeye başladım. Haberlerde de böyle pedofili operasyonu diye bir dönem vardı. Annem "Polis aradı. Dikkatli ol!" diyordu. Porno sitelerine girdiğimi görmüş muhtemelen... Hani bir pedofili operasyonu nedeniyle sanki polis bizim evi aramış gibi bir senaryo uyduruyor, bunu bana söylüyordu ya da işte gay olan bir arkadaşı

Zamanla annem çevremdeki insanların bana zararları değil faydası olduğunu gördü. Ben Lambda'ya gitmediğim dönemde, internete insanlarla görüşüyordum. İnternette görüştüğüm insanlar bir şekilde telefonumuzu bulup evimizi arayıp, bana şantaj yapmaya çalıştılar. Elleri hiçbir şey yoktu. O yıllarda böyle internet çeteleri vardı, insanları tehdit edip şantajla soyuyorlardı. Ancak dernekler güvenliydi.

Sürekli Lambda'da ki insanları anneme anlatıyordum. "Hukuk komisyonuna girdim", "yazar Perihan Mağden ile tanıştım". Gerçekten de tanışmıştım. İşte isim soy isim veriyordum. Hollanda Konsolosluğu'nda şu var, Fransız Kültür Merkezi'nde etkinliğe gidiyorum diye anneme sürekli anlatıyordum. Lokasyon, arkadaşlarımla isimleri... Bunların hepsini veriyordum.

Bir süre sonra benim de ilk katıldığım Onur Haftası'nda annem beni ilk defa rahat bıraktı. Ben ilk defa gece özgürce dışarı çıktım. İlk gecemde de seviştim. Hatta ilk defa annem de bir etkinliğe geldi. LİSTAG 'dan insanlarla tanıştı. Sonra LİSTAG'ın etkinliklerine gitti. Bir şekilde değişti. Ben de bir şekilde değiştim. Sonradan aramızdaki problemlerin bireyselleşme ile ilgili olduğunu ya da farklı farklı problemler olduğunu anladım. Bu sorunlar açılmayla doruğa ulaştı gibi de düşünüyorum.

Necib: Son olarak eklemek istediğin başka noktalar var mı?

Bulut: Geriye dönüp baktığımda şöyle düşünüyorum. Sanırım hiç farkında olmadan yakalanmak istedim. Kendimi yaşayamıyordum, hatta kendim ne onu bile bilmiyordum. Bir keşif dönemine ihtiyacım vardı. Ergenliğin verdiği bir güç de vardı. Cinsel yönelimim olmasa başka şey olacaktı. Bir yerden çıkması, patlaması gerekiyordu. Tabii keşke bu keşifi daha erken yaşlarda, daha basınçsız yaşayabilseydim diye de düşünüyorum. Çünkü aslında kendini keşfetmek heyecanlı ve eğlenceli bir şey.

Keşke ailem bu kadar korkmasaydı ve ben bununla uğraşmak yerine kendime odaklanabilseydim. Açıldıktan sonra gerçekten de bir süre hayatım bu açılma sürecinden ibaret oldu, çok enerjimi aldı. Hayallerim ne, ne yapmak istiyorum, okul - bunları bir süre geri plana attım. Yani o tarih kulübüne belki gerçekten de giderdim... Şimdi ailemle de çok daha iyiyiz. Sınırlarıma saygı gösteriliyor, daha fazla kişisel şey paylaşabiliyoruz. Gizlediğim şeyler, büyük korkularım yok, hepimiz çok daha huzurluyuz.

Neden Açılma?*

Araştırmalar genel olarak, açılmanın LGBTİ'ler üzerinde olumlu etkileri olduğunu gösteriyor. Açılmak, LGBTİ kişilerin kendilerini otantik bir anlamda gelişmesine yardımcı olmakta ve pozitif bir azınlık cinsel kimliğinin gelişmesine olanak sağlamaktadır. Buna karşın, araştırmalar, kendini saklamanın, daha sorunlu romantik ilişkiler, depresyon, anksiyete ve hatta artan intihar eğilimleri gibi ciddi psikolojik riskler taşıdığını doğruluyor (3). Kişinin cinsel yönelimi konusunda açılmasının psikolojik yararları ise- daha az öfke, daha az depresyon ve daha yüksek benlik saygısı – kendisine destek verecek olan bir ortamın varlığına bağlıdır.

Yapılan bir araştırmada, LGBTİ bireylerin, önyargıların ve kontrolün güçlü olduğu ortamlarda cinsel yönelimlerini daha çok saklama eğiliminde olduğunu ortaya koymuştur. Katılımcılar cinsel yönelimlerini, dini cemaatlerde (yüzde 69), okullarda (yüzde 50) ve işyerinde (yüzde 45) gizli tutarken aileleri ile (yüzde 36) biraz daha açıktır. Çoğu lezbiyen, gey ve biseksüel birey için en kabul gördükleri grubun arkadaşları olduğu , yalnızca yüzde 13'ü arkadaşlarına kapalıdır. Katılımcıların yalnızca yüzde 13'ü arkadaşlarına karşı kapalıydı. Birçok katılımcı, arkadaşlarıyla olan ilişkilerinde diğer gruplara kıyasla öfkenin az ve kendine olan saygının daha fazla olduğunu belirtmişlerdir (4).

*Neden Açılma?
ve Adım
Adım Açılma
bölümleri
LGBT Youth
Scotland'ın
izniyle Coming
Out – A coming
out guide for
lesbian, gay and
bisexual young
people'dan
çevrilmiş/
yorumlanmıştır.*

Açılmak birçok açıdan özgürleştirici bir deneyim olabilir, SPoD açılma toplantılarına katılan birçok kişi üzerlerinden büyük bir yük kalktığını paylaşmaya devam ediyorlar. Açılmanın birçok farklı yolu vardır ve bunu gerçekleştirmek için doğru veya yanlış yol yoktur. Açılmayı düşünüyorsanız, sizin için doğru olan yolu bulmanız önemlidir.

Aşağıda açılmanın faydaları dışında düşünülmesi gereken bazı noktaları paylaşıyoruz.

Faydaları

Kendin olabilmek

Yakın çevre ile daha samimi ilişkiler geliştirebilmenin önünün açılması

Güven ilişkisinin tazelenmesi

Yalnızlık korkusunun azalması

Üzerinden yükün kalkması

Romantik ilişkilerde daha rahat olma

Diğer gey, lezbiyen, biseksüel ve trans dostlarla tanışmak

Diğer LGBTİ bireylere destek olmak

Başkalarını eğitmek, önyargıları yıkmak

Başkalarına pozitif bir rol modeli olmak

Düşünülmesi Gerekenler

Homofobi

Güvenlik

Olumsuz Tepkiler

Reddedilmek

Ciddiye alınmamak

Bazı insanların farklı davranmaya başlaması

Bazılarının kişiyi değiştirmeye çalışması

Statü kaybı

PAZAR SOHBETLERİ

Her pazar 14.30-16.30
saatleri arasında
SPoD Ofiste!

S P O D

Adım Adım Açılma

Öncelikle açılmanız gerekmiyor. Birçok kişi açıldıklarında omuzlarından büyük bir yük kalktığını söylerken, diğerleri cinselliklerini tamamen özel bir konu olarak gördükleri için açılmayı tercih edebilir. Bu yüzden de açılmak gerçekten de size kalmıştır. Sadece kendinizi rahat ve güvende hissettiğinizde açılmanız önemli. Öte yandan açılma konusunda çoğunlukla kimse kendini 100% hazır hissetmeyebilir. Aşağıda paylaştığımız noktaların size yardımcı olmasını umuyoruz;

*Hazır olup
olmadığınızı
tartın*

Kendinize güvenin. Kendinizi gey veya lezbiyen olarak tanıtırken, kendinizden emin şekilde konuşun. Esnek olmaya ve başkalarının söyleyeceklerine yanıt vermeye istekli olun. “Ben trans bir kadınam. Ne diyeceğinizi bilemiyor olabilirsiniz veya sorularınız olabilir. Yanıtlamaya ve sizi dinlemeye açığım,” demek güveninizi gösterecektir.

Zorunda olduğunuz için değil kendi istediğiniz için açılın. Ekonomik bağımsızlığınızı kazanarak açılmak sizi güçlendirebilir.

Ailenize kızgın olduğunuz bir anda açıldığınızda sizin bir öfke anında bunları söylediğinizi ve ciddi olmadığınızı düşünebilirler. Sizin onları incitmek için söylediğinizi düşündüklerinden açılmanıza daha güçlü bir duygusal direnç gösterebilirler.

Eğer ailenize ekonomik olarak bağımlı iseniz açılmanızın bu durumu nasıl etkileyebileceğini de düşünmenizi öneririz.

*Bilgilenin ve
sorulara yanıt
vermeye hazır
olun*

Cinsel yönelim, cinsiyet kimliği ve açılma konularında kendinizi eğitin. Bu sayede başkalarını da eğitebilirsiniz.

Eğer bu konular ile ilgili olarak bilgiliyseniz başkaları sizi daha ciddiye alır.

LGBTİ derneklerinin yayınlarını okuyun.

Destek alın

LGBTİ topluluklarıyla bağlantı kurun. Açılma sürecinizde size ailenizle nasıl konuşacağınız veya ne yapmanız gerektiği konusunda seçimler yaparken kendinizi yalnız hissetmek zorunda değilsiniz. Destek aramak, açılma sürecini sizin için daha kolay hale getirecektir.

Açılmış başka insanların deneyimlerinden yararlanın.

Okulunuzda güvendiğiniz bir rehber öğretmeniniz ya da görüştüğünüz bir psikolog varsa planlarınızı paylaşın.

Ne zaman, kime, nerede söyleyeceğinizi planlayın.

Önce kiminle konuşmak istediğinize karar verin. İdeal olarak, bu kişi sizi destekleyeceğini düşündüğünüz bir arkadaşınız, aile üyeniz veya belki güvendiğiniz bir öğretmeniniz olmalıdır. Böylece başkalarına açıldığınızda size destek olabilirler.

Kendinizi anlatmak ve sorulara yanıt verebilecek yeterli zaman ayırın.

Rahat konuşabileceğiniz bir yer seçin.

Nasıl ve ne anlatacağınıza karar verin.

Resmi ya da akademik bir dil kullanmayın.

İlk seferinde çok fazla bilgi vermeyin.

Sakin olun.

Tartışmaktan kaçının.

En bariz yol karşılıklı oturup konuşmaktır. Bu şekilde açılmanın yararı, sorabilecekleri her soruyu cevaplayabilme şansınız olması ve ihtiyaç duymanız halinde karşınızdakinin desteğini alabilmenizdir. İlk sefer açılmak zor gelebilir, ancak bir kere bir kişiye söyledikten sonra kendinizi daha rahat hissetmeye başlayacaksınız.

Bazı insanlar e-posta, metin veya mektup göndermeyi seçebilir. Bu, karşınızdaki kişiye, yanıt vermeden önce söylediklerini düşünecek zaman kazandıracaktır.

Söylemek istediklerinizi önce bir mektup olarak yazın. Sesinizi bulmanın ve söylemek istediğiniz şeylere odaklanmanın bir yolu olarak düşüncelerinizi aktarın. Bir çerçeve olarak bu mektubu kullanırsanız, daha sonra üzerinde düzenlemeler yapabilirsiniz. Örneğin, diyelim ki tonunuz geçmişte incinmekten ve sevilmediğinizi hissetmekten dolayı öfkeli olabilir. Yazmak, bu noktaları gözden geçirerek tonunuzu değiştirmenizi sağlayabilir.

Ailenizden intikam almak için açılmayın. Ailenize kızgın olduğunuz bir anda onlara öfkeyle açıldığınızda sizin bir öfke anında bunları söylediğinizi ve ciddi olmadığını düşünebilirler. Sizin onları incitmek için söylediğinizi düşündüklerinden açılmanıza daha güçlü bir duygusal direnç gösterebilirler.

Söylemek istediklerinizi yüksek sesle kendinize söyleyin. Bazen bir sunum yapacakmış gibi önceden pratik yapmak da faydalı olabilir. Doğru sesi ve kelimeleri bulmanıza yardımcı olabilir. “Ben geyim,” derken daha rahat olmanıza yardımcı olabilir.

Unutmayın, açılmanın doğru veya yanlış yolu yoktur.

Tepkilere hazırlıklı olun

Unutmayın ki karşınızdaki kişi, ilk kez sizi farklı bir cinsel yönelim veya cinsiyet kimliği ile algılıyor.

İlk tanıştıkları LGBTİ, siz olabilirsiniz

İlk tepkileri gerçek duygularını temsil etmeyebilir.

Açıldığınız kişiye düşünmesi için zaman verin. Sizin kendinizi kabul etmenizin ne kadar zaman aldığını unutmayın.

Konuşma iyi gitmezse sonlandırın. Bazı durumlarda, açılma paylaşımınız, umduğunuz gibi gitmeyebilir. Açıldığınız kişiler destekleyici veya saygılı davranmayabilir. O an için konuşmayı saygılı bir şekilde bitirin. “Beni dinlediğiniz için teşekkürler, ama şu an paylaşmak istediğim tek şey buydu. Belki de gelecekte bir daha konuşabiliriz,” veya” Bu konuda daha fazla konuşmak isterim, ancak gitmem gerekli, “gibi bir şey de diyebilirsiniz.

Elif Anlatıyor

Necib: Öncelikle kendini tanıtır mısın ?

Elif: 25 yaşındayım. Trans kadınıyım. Sürecime iki yılı biraz aşkındır devam ediyorum.

Orta sınıf bir aileden geliyorum. Anne ve babam 29 yaşlarında iken dünyaya gelmişim. Benden büyük bir abim var. Çok sevgi dolu bir evde büyüdüm. Çevremiz çok geniştir, annemin arkadaşları, akrabalar. Hem anne hem de baba tarafına yakın büyüdüm. Anneannemde çok kalırdım. Babaannemde kalırdım. Büyürken gayet güzel bir hayatım oldu.

Necib: Şu anda neler yapıyorsun?

Elif: Şu anda Bilgisayar Mühendisliği okuyorum. Son dersim kaldı. Mezun olmak üzereyim. Onun dışında geçimimi sosyal medya uzmanı olarak sağlıyorum. Ailemle yaşıyorum, ama ek gelir olsun diye, eve katkı olsun diye çalışıyorum.

Necib: “İki yıldır geçiş sürecindeyim” dedin. Biraz anlatır mısın lütfen?

Elif: Bir senedir hormon kullanıyorum. Cinsiyet geçiş sürecine iki sene önce psikiyatrist Şahika Yüksel’e başvurarak başladım. Bir sene psikoterapiye gittim. Daha sonra da hormona başladım. Şubat ayında da ameliyat olacağım. 2018 yazında da kimliğimdeki cinsiyeti düzelttirmeyi planlıyorum.

Necib: Biraz erken yaşlara dönersek, çocukluğuna, cinsiyet kimliğine ile ilgili nasıl bir farklılık hissettin?

Elif: Ben küçükken kızlarla ve erkeklerle eşit derece iyi arkadaşlıklar kurabilen sosyal bir çocuktum. Hal böyle olunca evcilik de oynardım. Ebeleme de oynardım. Araba işi de severdim. Hani işte bebeklerle oynar, etek giymeyi ister, bu bir kız çocuğudur dersiniz ya öyle bir şey başıma gelmedi. Öyle olunca bir yerden patlak ve remedi benim kimliğim. Ancak bir şeyi çok net hatırlıyorum. Dün akşam Seyhan Arman’ın Küründen Kabare oyununu izledik. Orada

Allah’a “Beni yarın sabah bir kız olarak olarak uyandır,” şeklinde dua ettiğimi hatırlıyorum.

sanatçının söylediği gibi küçükken Allah'a "Beni yarın sabah bir kız olarak uyandır," şeklinde dua ettiğimi hatırlıyorum. Dualarımın olduğunu hatırlıyorum ama bilinçsizlik mi derisiniz, çocukluk mu dersiniz geçiş sürecinin varlığından haberdar olmadığım için ben kendimi bir kız çocuğu olarak görmüyordum. Sadece bir kız çocuğu olarak doğmuş olmak istediğimi biliyordum. Bunun sonradan elde edilebilecek bir şey olduğunu, cinsiyet geçişinin mümkün olduğunu bilmiyordum. Kendimi bildim bileli ben kadın cinsiyetindeyim ve küçüklükte kız çocuğu cinsiyetindeyim. Ancak bu son iki, üç senedir kendime açılabilirdim. En zor olanın insanın kendine açılması diye düşünüyorum. İnsan kendine açıldıktan sonra gerisi geliyormuş. Onu fark ettim.

Necib: Ortaokul, lise yılların nasıldı? Bazen LGBTİ bireyleri için lise yılları, bluğ çağı dönemi zor olabilir. Senin nasıldı?

Elif: Çok ilginçtir. 17 yaşına kadar benim bluğ çağı başlamadı. 17 yaşına kadar baya androjen bir yüze sahiptim. Bakıldığında 12-13 yaşında bir erkek çocuğu denilebilecek bir çocuktum. 17 yaşında, lise son sınıftayken ben hala bir çocuktum. O yüzden sesimin inceliğiyle, sonra boyumun kısalığıyla, çocuksu görünüşümle çok dalga geçildi. O zamanlar bayağı zorbalık gördüm. Ergenliğim başladığında, vücudum kılınmaya başladığında biraz olsun zorbalık azalacak diye sevinmiştim. Kaderin cilvesi herhalde, şimdi kolları yok edebilmek için lazer epilasyona gidiyorum. Orta okulda çoğunluk yeni yeni daha ergenliğe başladığı için öyle bir çok aşırı zorbalık görmedim. Biraz önce bahsettiğim zorbalığı aşırı bir şekilde yaşamamıştım ama lisede biraz daha fazlaydı. Örneğin sınıfta kızlardan bile daha kısaydım. Lise son sınıfta sınıfın en kısasıydım ve işte derslerim çok iyiydi. Sınavlardan çok iyi notlar alıyordum. İnsanlar başarılı bir öğrenci olduğum için de çekemiyorlardı. LGBTİ bir birey olduğum için değil diğer sebeplerden dolayı zorbalık gördüm. Ama sınıfta bir tane lezbiyen bir kız vardı. Onu çok net hatırlıyorum. Ona çok çekirtmişlerdi. O dönem kız arkadaşı da bizim okuldaydı. Aynı dönemdeydik. Onların ikisine hem okul yönetimi hem arkadaşlar çok zorluk çektirdiler. O dönemde kimliğimi tanımış olsaydım büyük bir olasılıkla ben de aynı zorlukları yaşadım sanırım.

Necib: Genç bir lezbiyen çiftin böyle zorbalığa maruz bırakıldığını görmek nasıl etkiledi?

Elif: Çok farkında değildim. Sonradan, o arkadaşımın bir araya geldiğimizde şöyle şöyle olmuştu, böyle böyle olmuştu hatırladın mı diye anlattığında olayları hatırladım ama bu durumun o zaman zorbalık olduğunu, ayrımcılık olduğunu farkına varamamışım.

Sonra üniversiteye başladım. Abim Erasmus'a gitmişti. Benden iki buçuk yaş büyük, benim üç dönem üstteydi. Bende birinci sınıftaydım. Abimi havaalanında karşıladık. Bir yaz süresi boyunca boyum 20-25 cm uzadı. 1.55 iken 1.80 oldum. Abim beni görünce sen kimsin falan oldu. Yani vücudumun gelişmesi çok hızlı seyretti ve üniversitede lisedeki o sıkıntıları yaşamadım. Ancak iki sene sonra depresyona girdim. Üniversiteye de gitmemeye başladım.

Kırmızı elbisesini giymiş. Saçlarını açmış böyle. Bir gün yürürken ben o kadına böyle baktığımı, onu süzdüğümü fark ettim bir sefer. Dedim ki başka bir şey de var. Hani sadece bu cinsel bir şey değil. Bunun bir imrenme yönü de var.

Necib: Bu depresyon dönemi ni tetikleyen ne olduğunu sorabilir miyim?

Elif: Ben de bilmiyorum ki. Sanırım cinsiyet kimliğim ile yeni yeni karşılaşmaya başlamıştım. Cinsel fantezi olarak başladı. Cinsel fanteziler kurarken kendi kafamda gerek mastürbasyon olsun gerek başka durumlarda kendimi hep kadın olarak düşündüm. Kendimi öyle hayal ederdim. Bir süre sonra kendimi sorgulamaya başladım. Niye böyle hayal ediyordum kendimi. Neden kadın olarak hayal ediyordum diye sorular soruyordum. Kadınlar acaba daha

mı çok zevk alıyor seksten diye sorular

oluşmuştu kafamda. Sonra sokaktaki insanları gözlemlemeye başladım. İnsanların yüzlerine bakmaya başladım. Kiyafetlerine, saçlarına, başlarına bakmaya başladım. Orada, insanlarda aslında benim kim olduğumu ufak ufak görmeye başladım. Örneğin yazın böyle efil efil bir elbiseyle bir kadının yürüdüğünü düşünün. Kırmızı ojelelerini sürmüş. Kırmızı elbisesini giymiş. Saçlarını açmış böyle. Bir gün yürürken ben o kadına böyle baktığımı, onu süzdüğümü fark ettim bir sefer. Neden süzüyordum ki? Dedim ki başka bir şey de var. Hani sadece bu cinsel bir şey değil. Bunun bir imrenme yönü de var. O kadın olmak isteme yönü de var. Uzun bir süreç boyunca, 2.5-3 sene boyunca benim kafamda nedir bu, ne yapılabilir, neden öyle değil falan şeklinde düşünceler oluştu ve depresyona neden oldu. Yani tam bu neden olmadı ama genel ahval ve şerait içersinde mi diyeyim. Bu durum da o depresif halim üzerinde etkisi oldu.

Necib: Cinsiyet kimliği ve cinsel yönelim konusunda oldukça kafa karışıklığı olduğu bir dönem olmuş.

Elif: Hem de nasıl, hem de nasıl. Ben kendime açıldıktan sonra bile bu karışıklığı yaşadım. O yüzden zaten bir sene boyunca takipte bulunmam gerekti. Yoksa ben hani kendime açıldığım günden itibaren hemen hormona başlayayım, hemen geçiş sürecim başlasın, hemen şöyle olsun, böyle olsun diye düşünüyordum. Konuştuğum kimseler, ailem, terapistim ve çevrem bana bunun böyle olamayabileceğini, gözlemlenmesi gerektiğini ve kafamda cinsiyet kimliğim ile cinsel yönelimimi karıştırdığım söylendi. Ondan şüphelenildi. Ben o yüzden zaten hormona başlamadan uzun bir süreç geçirdim. İyi de oldu. Çünkü kendimi tanımak, hem de o dönemde üzerimde olan depresyon bulutlarının kaldırılması açısından güzel bir sene oldu.

...kendime açıldığım günden itibaren hemen hormona başlayayım, hemen geçiş sürecim başlasın, hemen şöyle olsun, böyle olsun diye düşünüyordum.

Necib: İlk ailene anlatışını, açılışını hatırlıyor musun? Biraz paylaşmak ister misin?

Elif: Burası muhteşem bir hikâye bu. Şimdi ben kendime 9 Mayıs 2015 günü açıldım ve aileme açılmam...

Necib: Kendine?

Elif: Evet,

Necib: Ne dedin peki?

Elif: Ne dedim? Kendime açıklırken şöyle dedim. “Evet, sen bir kadınsın. Ne yapacaksın?” Affedersiniz “Ne bok yiyeceksin?” dedim. Yol haritası nedir bunu sorguladım kendime açıklırken.

Necib: Neredeydin hatırlıyor musun?

Elif: Odamda bilgisayarımın başındaydım ve o sırada bir trans kadınla konuşuyordum. Aileme açılmadan önce kendime açılmamı anlatayım. İnternette oyun oynadığımız Amerikalı bir arkadaşım vardı. O dönem konuşurken kızın trans olduğunu bilmiyordum. Derin depresif durumlardan yakınıyordum. Ben “Oyun oynamak istemiyorum, şunu yapmak istemiyorum, böyledir şöyledir,” derken “Neden depresyondasın? Depresyonun sebebi nedir?” diye sor-

du. “Bilmiyorum,” dedim. “Yok yani sebebi,” dedim. O da “İllaki vardır,” diye yanıtladı. “Benim depresyonumun sebebi cinsiyetimin yanlış olmasıydı. Çözümü de hormonlardı,” dedi. “Nasil yani?” diye sorunca kendi cinsiyet geçiş sürecinden biraz bahsetti.

Öyle olunca cinsiyet geçiş sürecinin mümkün olduğunu ben o gün öğrendim. Çünkü bizim medyada bildiğimiz bir Bülent Ersoy var değil mi? Ben cinsiyet geçiş sürecinin ondan ibaret olduğunu zannediyordum ki, onunki de aslında başarılı bir cinsiyet geçiş süreci. Ama aile içerisinde ve çevrede onun karakterine, aşırı divalık haline yönelik olarak gözlemlediğim transfobi değil de, belki de Bülent Ersoy-fobilik vardı.

Bu durum bana aslında transfobi olarak yansıdı. Bülent Ersoy’a olan sevgisizlik, sevgisizlik değil, tiksinti mi diyeyim artık ne diyebilirim bilemiyorum. O aşırılığında olan sevgisizlik, tiksinti bende transfobi olarak vücut buldu. Öyle olduğu için ben cinsiyet geçiş sürecinin sadece ondan ibaret olduğunu düşünüyordum ve 9 Mayıs 2015 tarihine kadar ben o yanılsamayla geldim. İşte o arkadaşımın cinsiyet geçiş sürecinin daha düzgün, olaysız geçirdiğini görünce ben de böyle bir ben niye olmayayım ki diye düşündüm. Cinsiyet geçişi yapmaya karar verdim ve kendime açılmış oldum. Evet ben de bir kadını ve ben bu geçiş sürecini yapmalıyım şeklinde bir açılmam oldu. O akşam Alice ile bir üç saat filan konuştuk.

Sonra ben hemen benden bir yaş küçük kuzenimin kızı var. İşte S.

ile konuştum. Çok acayip bir şey oldu dedim. Alice ile olan konuşmalarımızın dökümünü yolladım. Ondan sonra S.’dan cevap geldi. “Ah kuşum, vah kuşum. Ben senin hep yanındayım,” dedi. O da LG-BTİ konusunda çok bilgilidir. Hep aktivizm yapmasa bile farkındalığı mevcut ve etrafına o farkındalığı

Evet ben de bir kadını ve ben bu geçiş sürecini yapmalıyım şeklinde bir açılmam oldu.

yaymaya çalışır. Öyle olunca işte, S. da “Ben de zaten ailemde böyle bir birey olmasını istemişimdir,” filan dedi. Sana kısmetmiş falan böyle güzel laflar etti. Ondan sonra birkaç gün içerisinde 12’siydi falan ben abimin kız arkadaşının, ev arkadaşına açıldım. Onun da biseksüel bir kadın olduğunu biliyordum. Öyle olduğu için kendime yakın gördüm oturduk, uzun uzun konuştuk, ağlaştık falan. Sonra işte o abimin kız arkadaşı ile konuştuk.

Ben bir an önce annemle abime anlatmak istedim çünkü babamı zaten bir sene öncesi kaybetmiştik. Ben çok yine ağır bir depresyon içerisindeydim. Alice ile konuşurken depresyonda olduğum deyince ba-

bamı yeni kaybettim diyemedim. Çünkü içten içe sebebin gerçekten tek başına o olmadığını biliyordum. Uzun bir hastalık süreci geçirdi. Hepimizin sınırları yıprandı. Aileme açtığım günle alakalı olarak hafızamdaki şeyler pek yerinde değil, taşlar biraz oynak. Neyse abimin kız arkadaşı ile birlikte annemlerin yanına geldik. Eski isimle tabi hitap ediyorlardı. O zaman Elif falan yok. Ben başladım gevelemeye ben size bir şey anlatacağım falan filan... “Ben aslında kadınıym,” dedim. Ağzımdan çıkıverdi. Bir de o kadar garip bir duyguydu ki. Ben orda söylerken kendime inanmıyordum. Çünkü görüntüm çok maskülen, bir karış sakalım vardı. Şişkoyum saçlarım kısa, göğüslerim yok ve bol kıyafetler giymişim ve ben orada onlara “Ben kadınıym,” diyorum. Kendim bunu orada söylerken inanmıyordum. Böyle kendime açılmıştım evet ama hala inanmıyordum. Beni dinlediler, dehşetle dinlediler. Birkaç bir şey daha geveledim tam ne dediğimi de hatırlamıyorum. Sonradan öğrendiğime göre “Lisede kendimi hep gey zannettim,” demişim. Halbuki yok öyle bişey. Neyse, sonra annem “Nasıl yani?” falan dedi. “Hiç öyle bir şey yoktu,” dedi. “Küçükükünden beri biz seni pedegoglara götürdük,” dedi. Hakikaten de öyle. Biz abimle ikimizi annemle babam pedagoglara götürerek yetiştirdiler. Öyle olunca annem işte “Hemen biz senin pedagoguna gidelim, soralım konuşalım,” dedi. “Hem ondan da bir yardım almaya çalışalım,” falan dedi. Annem, “Benim hala çocuğumsun. Ne olursa olsun arkandayız ama ben buna inanmıyorum. Ben senin bir kadın olduğuna inanmıyorum,” dedi. “Hiçbir kanıt yok. Doğduğundan bu zaman kadar seni ben yetiştirdim. Senin kadınlıktan uzaktan yakından alakan yok,” dedi suratıma karşı. “Biz yine uzmanla görüşelim. Sonrası ne yapacağımıza karar verelim,” falan dedi.

Böylelikle annem ve abime açılmış oldum. Onun için ertesi gün hemen koşa koşa pedagoga gittiler. Pedagog da “Bir erkek çocuğu gibi doğdu, bir erkek çocuğu gibi büyüdü,” diye anlatmış anneme. “Ben yine de birkaç kişiye sorucam bakalım onlar kime yönlendirecekler,” demiş. Birkaç kişiye sormak için vakit istemiş. Ertesi gün de aradı üç uzman da de Şahika Yüksel’e gitsin demişler. Bir hafta sonra Şahika Hocaya gittik. Şahika Yüksel önce benle görüştü. İlk seansta benim kimliğimi bildiğimi düşünmemiş. Ben öyle düşünüyordum ki, haklıydı da. Ben o dönemler kendime açılmış olmama rağmen hala kimliğimin bir kadın kimliği olduğuna inanmıyordum. Çünkü hala geçiş sürecinin iyi bir süreç olabilece-

ğine inanmıyordum. Başarılı bir süreç olacağına inanmıyordum ve sokağa çıktığımda birkaç sene sonra herkesin benim erkek olduğumu düşünceğini düşünüyordum. Halbuki iki sene sonraki Elif'e gelseler sorsalar sen sokakta bir kere bile erkek olduğunu düşünürler mi diye cevap hayır yani. O konuda da şanslıyım ama o dönemde hiçbir şeye başlamamış birisi olarak geçiş sürecimin en başındayken daha çok büyük kaygılarını oluyor ve hani başarabileceğinizi düşünmüyorsunuz. Ancak yapmak zorunda olduğunuzu biliyorsunuz. Denemek zorunda olduğunuzu biliyorsunuz ve öyle bir ruh halinde. hiç kendime inanmayarak, geçiş sürecinin başarılı olabileceğine inanmayarak, geçiş sürecine başladım. Tabii ki de derhal ilaçlar, antidepresanlar bilmem ne.

Şahika Hoca o dönemlerde hastalarıyla ayda bir görüşüyordu. Biz iki haftada bir görüştük. Benim durumum biraz vahimdi. Derhal

planlar yapıldı. Diyetisyenlere gidilecek, kilolar verilecekti. Ben 115 kiloydum. Okulumu aksatmaman gerekiyor. "Cinsiyet geçiş sürecine giriyor olsan bile mezun olman lazım. Bir mesleğinin olması lazım," dedi Şahika Hoca.

Benim ailem beni destekler diyen bireyler evden kovulabiliyor. Beni katiyen anlamaz diyen evlatlarını bağırlarına basabiliyor.

Necib: Biliyorsun SPoD'ta aylık trans terapi toplantısı var. Pazar günleri açılma toplantıları var. LGB bireylerin

açılma süreçleriyle transların açılma süreçleri arasında nasıl benzerlik ya da farklılıklar var sence?

Elif: Bence biraz farklı. Çünkü trans bireylerin çok sancılı bir geçiş süreçleri var. Natrans bireyler açıldıktan sonra sonraları yok. Açılınca bitiyor yani olay. Trans bireylerin açıldıktan sonra başlıyor. Yani o yüzden çok farklı olduğunu düşünüyorum. Tabii ki benzerlikleri var, gelecek tepkilerden çekinmek, arkadaşlıkların yıkılması vs. onlar çok benziyor birbirlerine ama trans bireyler biraz daha farklıdır diye düşünüyorum.

Necib: Kendi sürecine baktığında... Bugüne kadar öğrendiklerini düşünürsen dışardaki insanlara, bu yazıyı okuyacaklara neler demek istersin?

Elif: Kendinize ve etrafınızdakilere olabildiğince dürüst olun. Aileme açıldığım günkü "Kendimi gey sanıyordum," ifadem gelecekte çok başımı ağrıttı. Onu söylediğimi hatırlamadığımı söyleyince de "Bak işte kafan karışık," oldu. Ayrıca çok karamsar olmamak

gerekli diye düşünüyorum aynı zamanda. Nasıl olsa ailem beni benimsemeyecek diyerek aileye açılmamak bir çözüm değil. Çünkü trans grup terapi toplantılarında da dinliyoruz, etrafımda da duyuyorum. İnsanların aileleri insanları şaşırabiliyorlar. Benim ailem beni destekler diyen bireyler evden kovulabiliyor. Beni katiyen anlamaz diyen evlatlarını bağırlarına basabiliyor. O kadar belirsiz bir durum ki kesinlikle ailenize açılmalısınız diye kesin bir şey söylemek mümkün değil. İnsanın kendi kafasında soru işaretleri kalmaması açısından, etrafına açık olması faydalı olabilir. Dolabın içinde olmanın çok yorucu bir şey olduğunu biliyorum. Ben üç gün dayanamadım.

Necib: Hem öğrencisin, hem çalışyorsun. Aile dışındayken başka ortamlarda açılma sürecin nasıldı?

Elif: Hormon kullanmaya başladıktan dokuz ay sonrasına kadar hiç kendimi dışarıya bildirmedim. Açıklamadım. Bazı arkadaşlarıma, seçilmiş bir takım kişilere bu sürecin içerisinde olduğumu ve sürecin nasıl geçtiğini anlattım. Anlatışla karşılayacağımı düşündüğüm, anlayışla karşılamasa da konuşmayı benle kesseydi de üzülmeceğim böyle kilit isimlerle, kilit isimlere açıldım ve hiçbirisi de benimle konuşmayı kesmedi. Kesibilirdiler de. Bu da benim için sorun olmayacaktı. O yüzden çevreye açılırken, kaybedilebilecek kişilere açılmakla deneme yapılması biraz daha mantıklı olabilir.

Necib: Okulda nasıldı?

Elif: Okulda açık değildim. Bir erkek rolü yapıyordum. Üniversitede her sınıfta aynı kişilerle ders yapıyorsunuz. Ben geçiş sürecine başladığımda son sınıftaydım. Çok fazla dersim kalmamış olduğu için çok sorun olmadı kimseye açılmam gerekmedi. Sadece işte bitirme projemin danışman öğretmenine açıldım. Danışman profesörüne açıldım. O da resmi olarak ismimi değiştirmiştim. bana hala eski isimle hitap ediyordu. Dokümanları böyle yazıyordu, düzeltmem gerekiyordu. Mecburen açıldım.

Necib: Diplomanda Elif yazacak. Ne güzel. Çok teşekkürler

Elif: Rica ediyorum. Faydam olduysa ne mutlu bana.

Ailelerin Kabul Süreçleri

*Psikiyatrist
Dr.
Seven
Kaptan*

Her birey gibi LGBTİ bireylerin de psikososyal gelişimlerinin sağlıklı olabilmesi için aileleri tarafından sevmeye, desteklemeye, birey olarak saygı duyulmaya ve sahip oldukları kimliklerle kabul edilmeye ihtiyaçları vardır. Fakat LGBTİ bireyler diğer azınlıklardan farklı olarak çoğu zaman kendi aileleri içinde de örtük veya açık bir şekilde baskılanan ya da yabancılanan (utanılan ve utandırılan) azınlıklardır. Çünkü tıpkı LGBTİ'ler gibi onların ebeveynleri de içinde yaşadığımız toplumun homofobik ve transfobik normlarını içselleştirir. Çocuklarının toplumun dayattığı normlara uymadığını fark eden ebeveynler de tıpkı çocuklarına yaşantıladığı gibi hak-sız bir utancın altında ezilirler. Ve tıpkı çocukları gibi onların da bu durumu kabul süreçleri zorlu ve sancılıdır. Yakınla-rının kimliklerini kabul süreçlerini zorlaştıran bu ayrımcı tutum ve kalıp yargılar bireylerin yalnızlaşmasına ve kaçınıl-maz olarak ruhsal sorunlar yaşamasına neden olmaktadır.

Bu anlamda LGBTİ'lerin ve onların yakınlarının yaşadıkları zorluklarla ilgili ihtiyaç duydukları uygun desteğe ulaşmaları, halk sağlığı perspektifinden bakıldığında çekirdek aileden başlayarak toplumun iyileşmesi adına da önemli bir adım teşkil eder.

Ailenin kabul süreci 'yas tepkisi' ne benzer

Açılma öncesinde aile üyelerinin, çocuklarının kimliklerinden bihaber olduklarını varsaymak gerçekçi değildir. Özellikle çocukluk döneminde cinsiyetinden beklenen rol ve davranış-ları göstermeyen LGB'ler, ya da cinsiyetinden hoşnutsuzluğu-nu dışa vurmaya başlayan transgender bireylerin kimlikleri, ailede sıklıkla dile getirilmeyen, ama aile üyeleri tarafından dile getirilmeyen ama az çok bilinen bir sırdır. (1) Toplumun heteronormatif ve cisnormatif değerlerini içselleştirmiş olan ailenin bu süreçte inkâr üzerinden bir direnç geliştirmesi sık karşılaştığımız bir durumdur. Bu dönemde aile, inkarın bir

dışavurumu olarak çocuklarını tamamen görmezden gelebileceği gibi, bedensel ve toplumsal cinsiyetine uygun role yönlendirmek için özendirmeden psikolojik baskıya, bazen fiziksel şiddete varan tepkiler verebilirler. (2)

Ailelerin kabul süreci, birçok açıdan yas sürecine benzemektedir. (1) Çocukları ile ilgili gelecek planlarını kaybettiklerini, çocuklarını tanıyamadıklarını, yabancılaştıklarını hisseden ebeveynler, yakınları ile paylaşamadıkları bu sırlarına dair kendi sosyal destek ağlarını kullanamayabilirler ve bu dönemde, sadece konu ile ilgili bilgi verme ile sınırlı olmayan profesyonel bir desteğe ihtiyaç duyabilirler.

Yasın evrelerinden biri olan şok döneminde aileler çocuklarının yeni öğrendikleri bu kimlik özelliği sebebiyle onun başka biri olduğu, bilmedikleri bir geçmişe sahip olduğunu düşünerek yabancılaşma; belirsiz ve zorluklarla dolu bir geleceğe sahip olacağı kaygısı ile huzursuzluk yaşayabilirler.

Yine bu dönemde bu kaygı ile başa çıkabilmek için, aslında çocuklarının kafasının karışık olduğu, bu dönemin geçici ya da düzeltilebilir, tedavi edilebilir bir durum olduğu inancı ile inkâr savunmalarını kullanabilir, çözüm aramak için çeşitli branşlarda doktorlara ya da ruh sağlığı profesyonellerine başvurabilirler. Bilmeleri gereken, aslında çocuklarının sahip oldukları bu kimlik özelliği nedeniyle değişmedikleri, yine bildikleri, tanıdıkları ve sevdikleri kişi olduğu, aralarındaki ilişkinin de eskisi gibi hatta sırlarının ortadan kalkması ile daha yakın bir şekilde sürdürülebileceğidir. Aileler yine bu dönemde, toplumda yaygın önyargıların sunduğu şekilde cinsel yönelimin ya da cinsiyet kimliğinin çocuklarının yetişme dönemindeki ebeveyn tutumları, arkadaş çevresinin etkileri ile oluşabileceğine inanarak kendilerini ve çevrelerini sorgulayabilir, suçlayabilirler.

Öfke ve suçluluk duygularının hâkim olduğu bu dönemde, kimlik gelişiminde aile ve çevresel etkenlerin rol oynamadığı, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğinin bir seçim ya da özenme ile oluşmayacağı, ortada bir suç ya da yanlış olmadığı gibi bir suçlunun da olmayacağı şeklinde doğru bilgilendirme almaları, kaygılarını hafifletebilmektedir. Geçmişte çocuklarının yaşadıkları zorlukları fark edememek ya da baskı ile değiştirmeye çalışarak ona zarar vermiş olma düşüncesine dair suçluluk hisseden ebeveynleri, şimdi ve gelecekte çocuklarının yanında olmak, onları anlamaya ve bir bütün olarak kabul ederek onlardan sevgi ve ilgilerini esirgememeleri

şeklinde yönlendirmek kabul sürecinin sağlıklı işleyişi için önemli bir katkı sağlamaktadır (2).

Çocuklarının kimliklerinin bir şekilde hoş görüldüğü, fakat özel ve kamusal alanda nelerin kabul edilip nelerin edilmeyeceği, kimlere açılıp kimlerden gizlenileceği, olası partnerlerle ne şekilde ilişkileneceği şeklinde işleyen yasin pazarlık döneminde çevreye atfedilen tepkiler ile gerçekçi senaryoların değerlendirilmesi, hem ailenin kendi kabulünde hem de geniş aileye ve çevresine açılmasında ilerlemesine yardımcı olmaktadır.

Ailelerin tepkisi üç grupta değerlendirilebilir: (3)

Destekleyici Ebeveynler çocuklarının mutluluklarına odaklandıklarında pek çok şey görece önemini yitirir. Bu ebeveynlerin LGBTİ olmayı anladıkları ya da bunu kabul ettikleri anlamına gelmez. Bu, ne kadar engel ya da sorun çıkarsa çıksın, en önemli şeyin çocuklarının mutluluğu ve sağlığı olduğu anlamına gelir. Destekleyici aileler öğrenmeye açıktırlar, çocukları için araştırma yapmayı, yeni şeyler öğrenme ve yeni şeylere dahil olma konusunda iş birliğine açıktır. Destekleyici ebeveynler aynı zamanda birbirlerini de desteklerler.

Buyun eğen (vazgeçen) ya da koşullara bağlı olarak destekleyici: Çocuklarının LGBTİ oluşunu tolere eden ebeveynler çoğu zaman kendilerini kabullenmiş olarak görürler, çocuklarını başka konularda desteklemeye devam ederler. Ama rahatsızlıklarını göstermek için zaman zaman iğneleyici konuşmalar, diğerlerinin önünde onları utandıracak duyarsız şakalar yapar, cinsel yönelimleri konusunda kimseye açılmamaları, ev dışında cinsiyet normlarına uygun davranmaları konusunda baskı yapar, çocuklarının partnerleri ile ilişkilerinde kısıtlayıcı tutum sergileme gibi şartlı kabul gösterebilirler. Bu tavırlar çoğunlukla yetişkin çocuklar için aileden uzaklaşmaya, ergenlik döneminde bir genç içinse güvensizlik nedeniyle sıklıkla yalan söylemeyle sonuçlanan iletişimsizliğe neden olur.

Destekleyici olmayan ya da yargılayıcı: LGBTİ çocuklarını desteklemeyen bireyler kendi mutlulukları için hayati bir bağı kaybetmekle kalmazlar, çocuklarının sağlıklı bir yetişkin yaşamına geçişini de zorlaştırırlar. Bu ebeveynlerden bazıları destekleyici diğer aile üyelerinin saygısını da kaybederler. Sonuç olarak arkadaşları ya da diğer aile üyeleri ile sosyal iletişimden kaçınan bireyler gittikçe içine kapanır ve yalnızlaşırlar. (Kendilerini dolaba hapsederler).

Kabulleniş: Çoğu aile üyeleri destekleyici olarak kalır ama gizliden gizliye çocuklarının değişmesini dilerler. Bu nedenle kabullenmenin anlamı sadece çocuğunu kabullenmek değil, kendini de LGBTİ bir bireyin ebeveyni olarak kabul etmektir.

Gerçek kabul sevdiklerini değiştirmektense toplumu değiştirmeye çalışmakla gerçekleşir. Her aile üyesinin böyle bir kabul geliştirmesi ya da çevrelerindeki her insana açılmaları gerçekçi bir beklenti olmayabilir. Gelenen ortak nokta, üzerlerine toplum tarafından yüklenen o haksız utancı aşp kendilerine yakınları hakkında soru sorulduğunda ya da çevrelerinde olumsuz bir yargı belirtildiğinde konuşmaktan ve inandıklarını paylaşmaktan artık çekinmemeleri şeklinde olabilir.

CETAD-LİSTAG deneyimi

Aileler kendilerini içinde buldukları bilinmezden ve bu bilinmezden verdiği kaygılardan ancak bilgilenererek ve uygun desteğe erişerek çıkabilirler. Ailelerin ruh sağlığı profesyonellerinden alacakları bireysel desteğin yanı sıra kendi yaşadıkları süreçleri deneyimlemiş aileler ile etkileşime geçmeleri, kuşkusuz kabul süreçlerinde çok önemli bir sosyal destek kaynağı oluşturmaktadır.

LGBTİ Bireylerin Aileleri ve Yakınları Grubu (LİSTAG) 2008 yılında bu amaçla kurulmuştur. Adından da anlaşılacağı gibi bu grup, LGBTİ'lerin yakınlarından oluşmaktadır. LİSTAG, CETAD (Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırmaları Derneği) gönüllü terapistleri ile aylık bilgilendirme ve destek toplantıları düzenlemiştir. Ayrıca LGBTİ'lerin ailelerinin, doğru bilgilendirme ve benzer deneyim yaşamış ve kabul süreçlerinin farklı aşamalarında olan grup üyelerinden aldıkları destekle kendi yargı ve tutumlarını daha hızlı değiştirebildiklerini, devamlı üyelerinse bununla kalmayıp, çevrelerini de değiştirebilme adına olumlu adımlar atabildiklerini gösteren önemli bir örnek olmuştur.

2008 yılından günümüze kadar 81 grup toplantısı yapılmış, bu toplantılara toplam 1195 kişi katılım sağlamıştır. LİSTAG toplantılarına katılım her yıl artış göstermiş, özellikle 2012 yılında çekilen 6 grup üyesinin kişisel deneyiminin ve LİSTAG 'ın anlatıldığı *Benim Çocuğum* (4) belgeselinin ardından katılım oranı %50 artış göstermiştir. LİSTAG 'ın Türkiye'de

yaygınlaştırılması ve daha çok aile üyesine ulaşılması amacıyla şu an İzmir ve Ankara'da da CETAD bünyesindeki gönüllü terapistlerin moderatörlüğünde düzenli toplantılar yapan aile grupları çalışmalarına devam etmektedir.

8 yıllık aile grubu deneyimimizde, grup toplantılarına düzenli katılabilen üyelerin -kabul süreçlerinde ilerledikçe- utancı ve kaygıyı yenerек ruhsal olarak da iyileştiklerini, özgüvenlerindeki dramatik artışı gözlemledik. Aileler grup toplantılarında diğer ailelerle benzerlik ve farklılıklarını gözlemlerken, kalıp yargı olarak belleklerinde kendilerini suçlamalarına neden olan, "Nerde yanlış yaptık?" inancını yıkabildiler oldular, toplum tarafından sunulan yanlış kalıp yargıların doğru bilimsel karşılıklarına eriştikçe en büyük korkuları olan "El alem ne der?" sorusuna verecek bolca cevapları olduğunu gördüler. (5)

Ebeveyne öneriler...

Her aile üyesinin yakınının LGBTİ kimliğini kabulü farklı zorluklar içerir, farklı sürelerde tamamlanır ve evet, zaman alır. Bu süreçte başta kendiniz, sonra çocuğunuz için yapabileceğiniz en önemli şey, bu konuyu konuşma, tartışma konusunda kendinizi kapatmamanız, yardım alma konusunda gönüllü olmanız olabilir. Tüm ebeveynlere çocukları için söylenebilecek temel öneri bu grup için de tekrarlanabilir: "Çocuğünüzü kabul edin ve sevin."

Kabullenici olmanız çocuğunuzun kimliğini teşvik ettiğiniz anlamına gelmez, onun benlik saygısı ve iyilik halinin gelişmesini sağlayarak; utanç, suçluluk, değersizlik, yalnızlık duygularının gerilemesine, intihar dahil ruhsal hastalıkların gelişmesine engel olur. (6, 7, 8, 9) Yani onun için hep istediğiniz "Onun iyiliği için..." "Onun sağlıklı olması için..." ile başlayan temennileriniz gerçeklik bulabilir.

Son söz...

Cinselliğin, farklılıkların konuşulmadığı, yok sayıldığı bir toplumda LGBT kimliklerin normalize edilmesi ancak örgütlenme ve farkındalık çalışmaları ile mümkündür. Toplumun bilinçlenebilmesi, ihtiyaç duyulan ruhsal desteğin sağlanabilmesinde biz ruh sağlığı uzmanlarına büyük bir sorumluluk düşmektedir.

Bu alanda sağlanabilecek destekle sadece LGBTİ'lerin değil, onların yakınlarının da iyi hissetmeleri sağlanabilir ve yaşam kaliteleri artırılabilir. Uygun desteğe ulaşması sağlanan her birey ile toplumsal iyileşmeye, homofobi ve transfobi ile mücadeleye katkı sağlanacaktır.

Kaynaklar:

- Zamboni, BD. (2006). *Therapeutic considerations in working with the family, friends, and partners of transgendered individuals. Family Journal: Counselling and Therapy for Couples and Families. 14(2), 174-179.*
- Başar K., Yüksel Ş. (2014). *Çocukluktan yetişkinliğe cinsiyet kimliği ile ilgili sorunlar: uygun değerlendirme ve izlem. Psikiyatride Güncel, 4(4), 389-404.*
- Ehrensaft D. (2011). *Boys will be girls, girls will be boys: children and parents as parents and children in gender nonconformity. Psychoanal Psychology, 28(4), 528-548.*
- My Child (2013). Documentary, <http://www.mychilddocumentary.com/>*
- Kaptan, S., Başar, K., Yüksel, Ş., Yetkin, N. (2017). *Working with families and relatives of LGBTs: Experience with family groups in Turkey. Poster presented at the meeting of European Professional Association for Transgender Health Conference, Belgrade, Serbia.*
- Ryan C, Russell ST, Huebner D, et al. *Family acceptance in adolescence and the health of LGBT young adults. J Child Adolesc Psychiatr Nurs 2010;23(4): 205-13.*
- Klein A, Golub S. A. *Family Rejection as a Predictor of Suicide Attempts and Substance Misuse Among Transgender and Gender Nonconforming Adults. LGBT Health 2016; Volume 3, Number 3.*
- Katz-Wise S.L., Rosario M., Tsappis M. *Lesbian, Gay, Bisexual, and Transgender Youth and Family Acceptance. Pediatr Clin 2016; N Am 63:1011-1025*
4. Simons L, Schragar SM, Clark LF, Belzer M, Olson J. *Parental support and mental health among transgender adolescents. J Adolesc Health 2013;53(6):791-3.*

Büşra Anlatıyor

Necib: Biraz bize kendini tanıtır mısın? Nasıl bir aileden geldin?

Büşra: 31 yaşındayım. Sanat yönetmenliği yapıyorum. Biraz geleneksel ve “pazar kahvaltıları önemlidir” diyen klasik bir çekirdek ailem var. Annem ev kadını, babam emekli oldu. İki abim var, evliler. Çocukluğumu pek yaşadığımı söyleyemem. Hep ebeveyn gibi görmüşümdür kendimi bir de gelecek kaygısı... Ailecek çok iletişimimiz, yani birbirimize düşkünlüğümüz yoktur. Abilerimle sinemaya gittiğimizi hatırlamam. Kısacası hepimizin arasında bir kopukluk vardı fakat açılma sürecimden sonra annem ve babamla ilişkilerimizin değiştiğini düşünüyorum. Sanki beni daha iyi anladıklarını görüyorum ve o an ne yaşıyorsam biliyorlar. Daha bir birey gibi hissediyorum kendimi ve daha güçlü.

Necib: Kendi açılma sürecine baktığın zaman, ilk aklına gelen şeyler nedir?

Bazen en zor olan kısım insanın kendine açılması denir. Senin için nasıldı bu süreç?

Büşra: Benim kendime açılmam, evet... Aslında benim kendime açılmam küçükken Esmeray adında bebeğimle öpüşürken başladı. Annem beni öperken yakalayınca ve onun tepkisini görünce “Hee, farklı olan bir şeyler var,” cümlesini hissetmiştim. Fakat aydınlanma olarak nitelendireceksek; üniversitede bir kız arkadaşım olmuştu. Odur düşüncelerimi ve isteklerimi, içimde yaşadıklarımı gördüğüm. İlk sevişmemizden sonra “Ne yaptım ben? Ne yaptım?” diye duvarlara bakarak sorgularken buldum, dank etti bir şeyler. Bunu da unutamam.

Necib: “Ben ne yapıyorum ki?” filan dedin. Sonra da “Dank etti,” dedin. Nasıl o dank hali?

Büşra: İçimdeki yaşadığım şeylerin tam karşılığı bu muydu? Öte yandan yaşadığım şey çok hoşuma da gitmişti. Öyle bir an... Sonrasında duvara bakakaldım. Böyle iki saat oturdum hiç hareket etmeden. ‘Şimdi ne olacak? Ne yapacağım?’ paniği başlamıştı. Daha sonra bu “Acaba başkalarına söyler mi?” paniğine döndü.

Necib: Başkalarının duymasıyla ilgili panik yaşadım.

Büşra: Aynen! Çünkü kendimi güçlü hissetmiyordum. Kız arkadaşım ile aynı sınıfta okuyorduk. Bu yüzden “Okula gitmemem mi acaba?” diye düşünceler içerisindeydim. Bu tarz duyguları lisede bir arkadaşım hislerimi hissettirdikten sonra da yaşamıştım. O zamanlar okula gitmeme yöntemim bir işe yaramamıştı. Aklımdan bunlar geçiyordu. “İşte deneyimlerimi nerede kullanacağım?” diye hep kendime sorardım. Demek buralarmış. Üniversitede yaşadığım olaydan sonra da “Okula gitmemem nereye kadar bir yöntem olacak?” diye sorguladım ve durmayı, kaçmayı reddettim; ertesi gün oku-

“Bunu kendi isteğimle yaşamıştım ve zevk almıştım,” diye çok söyledim kendime. İnsanlara “Böyle değil, şöyle değil diyerek, yalanların içerisinde kalmamalıyım,” dedim.

luma gitmiştim. Bu eylemliliğim de çok iyi hissettirmişti. Bu bir ‘dışa vurum’ ve ‘meydan okumaydı’ bence. Okula giderken “Ne söylerse söylesin. Yaşandı, inkâr etmeyeceğim,” dedim. Yine de içimde bir kaygı, “Nasıl cevap vereceğiz?” geçiyor aklımdan. “İnsanların yüzüne nasıl bakacaktım?” gibi şimdi basit gelen o zaman önüne dağları koymuşlar gibi hissettiren

düşünceleri bile düşündüm. Tabii bir süre sonra endişeler gerçeğe dönüştü ve bazı arkadaşlarım aramızda bir şeyler olduğunu öğrendiler.

Necib: Nasıl öğrendi arkadaşların ?

Büşra: Kız arkadaşım, ev arkadaşlarım ile dertleşmiş. “Böyle bir şey yaşadım Büşra ile,” demiş. Böyle öğrendiler. Bunun duyulmasından sonra arkadaşlarım her zamanki gibi yakınlardı fakat gerginlik ve bir gariplik vardı aramızda. Bunun etkisi ile kendimi onlara savunur halde buldum. Çok iğrençti. “O yaptı diye ben yaptım,” vb. derken buldum kendimi. Bunu hala iyi gelmez bana.

Necib: Kız arkadaşını mı suçladın?

Büşra: Evet! Biraz orada üzerimden atmaya çalıştım. Sanki benim iradem dışında gerçekleşti gibi. Ancak daha sonra bu beni rahatsız etti. “Bunu kendi isteğimle yaşamıştım ve zevk

almıştım,” diye çok söyledim kendime. İnsanlara “Böyle değil, şöyle değil diyerek, yalanların içerisinde kalmamalıyım,” dedim. Bu beni biraz rahatlattı. Ama tabii aile konusu her zaman zor oldu. “Ya duyarlarsa?”

Necib: Arkadaşlarım garip karşıladı dedin. Ne gözlemledin ya da sen nasıl yaşadın?

Büşra: İki ev arkadaşım vardı. Kendi hallerinde hetero ilişkileri olan insanlardı. “X” ev arkadaşım sonraki günlerde olduğundan daha yakın davranmaya başladı. Kucağıma oturmalar vb. “Bir şey mi deniyor? Ya da asılıyor mu?” acaba diye paranoya yaptığımı hatırlarım. “Z” ev arkadaşım da bir şeyler sormak istiyor ama sormuyor. Sonra evin içinde ahlakçılık üzerine muhabbetler başladı. “Ben bak erkek arkadaşım ile öpüşmüyorum. İşte tam penetrasyon yok. Evliliğe saklıyorum,” gibi ahlakçılığa başladı. Sonra mastürbasyon üzerine konular açılıyordu. “Nasıl oluyor? İşte parmaklarımızla mı?” haha gülüşmeler falan filan diye kendi aralarında ama benim yanımda konuşuyorlardı.

Benimle direkt bağlantı kurmuyorlardı sorularını sorup kendileri cevap veriyorlardı. Böyle şeyler oldu ama ben hiç şey yapamadım. Çünkü ne diyeceğimi bilmiyordum. Fakat kendimi kollamayı hiç bırakmadım. Daha çok içlerinde oldum. Bunları net söylemek kolay gibi geliyor olabilir ama inanılmaz kolay değildi. Sadece bir yerden bir şeyleri anlatmak lazım. Korkudan kendime zarar vermek vb. düşüncelere de kapıldım. Fakat açılma hikayemin güçlü hissettirecek bir yerlerde kalmasını istiyorum. Kimilerimiz daha ağır travmalar yaşıyor fakat bize iyi gelecek kısmın ayağa kalkıp, toparlanmak ve kendine gelmek, güçlenmek olduğunu düşünüyorum.

Necib: Zarar vermek?

Büşra: Korkularım; kaybedersem kız arkadaşımı ve ailemi diye düşüncelerden dolayı kendime fiziki zarar vermiştim. Lisedeki gibi alay konusu olmak istemiyordum. “Onun çükü yok ki...Aa bu lezbiyen! Lezbiyen!” diye parmakla koridorda geçerken gösterilmeyi hatırlıyorum. Geçmişte yaşadıkları, farklı deneyimleri önüme alarak baktığımda kendime ve partnerime uyguladığım bir şiddet olarak görüyorum. Bu da özelleştirilmelidir.

Sonra kız arkadaşım ile lezbiyen ilişki yaşamaya başladık. Tabii hep kapalı kapılar ardında, hep yalanlama. Burada bi-

raz onu kollama rolüne girmiştim. Çevreye çok iyi arkadaşız yalanlamaları vs.. Derken ailesi mesajlaşmalarımızı görmüş ve bana ulaştılar. “Bu şehirden git ya da öldürürüz seni!” diye tehdit ettiler. “Keşke bir erkekle birlikte olsaydı da sen olmasaydın!” dediler. Bu tehditlere karşı içimde anlayamadığım bir güç ile karşılarında fakat yine kız arkadaşımı düşündüğüm için yalanlayarak durdum. “Çok iyi arkadaşız.”

Aslında ailesi çok iyi arkadaş olmak istediğimiz yalanına inanmak istedi. İki buçuk yıl beraber olduk; olduk da “içi beni yakar dışı sizi”. Mesela, babasının dükkânı bizim eve çok yakındı. Bana geldiğini belli etmemek için saklana saklana, ben de balkondan dışarı caddeyi gözetler, yönerge veriririm falan öyle gelirdi. Of, neyse... Film anlatıyorum gibi hissettim.

Ve üniversite de bitti aramızdakiler de. Ben İstanbul’a dönmek zorunda kaldım o da ailesiyle kalmak istedi. Ona bu yaşadıklarımızı sorduğumda “Bence biz çok iyi arkadaşız,” demişti. O zamanlar buna çok içerlemiştim fakat şimdi ne demek istediğini anlıyorum.

Necib: Peki başka gey,lezbienler ile tanıştın mı bu süreç içerisinde?

Büşra: Eskişehir’de okulu bitirdikten sonra Mor EL’i öğrenmiş olmak çok üzmüştü beni. Kendi içimde yaşadıklarım o kadar dalmışım ki böyle örgütlenmelerin olacağını bile düşünememişim. İstanbul’a geldikten sonra ilk arkadaşım ile internette tanıştım. “Futbol grubu var, maç yaparız beraber filan,” derken başka insanlarla da tanışmaya başladım.

Necib: Başka gey ve lezbienlerle karşılaşmak nasıldı senin için?

Büşra: Güçlü ve rahat olmayı, “Tek yaşamıyorum” diye hissettirdi. Derken mekanların farkına vardım. Bir mekânda partiye katılmışım. Kapıyı açıp içeri ilk girdiğimde şok olmuşum. Herkes öpüşüyor. Çok sert gelmişti. Sonra da korkmuşum.

Necib: Neydi sert gelen?

Büşra: Çünkü “Bu küçücük dünyada yaşıyor,” diye. Yani o mekânda yaşıyoruz ilişkilerimizi ya da ne atfediyorsak. “Bu bar olduğu için yapabiliyoruz” vb. Neyse, kendimi neredeyse her hafta giderken buldum. Kadınlarla flört ettiğimi gördüm,

mutluydum. Çok fazla şey keşfediyor çok fazla şey de tüketiyordum. Derken kulüpler ve örgütlenmelerle tanıştım. İlk gittiğim dernek Lambda'ydı.

Necib: Anlatır mısın mesela ilk Lambda'ya gidişin?

Büşra: Derneği ilk öğrendiğimden çok sonra gittim. Hep, kapısına kadar gidip geri döndüğümü hatırlıyorum. Ne kadar garip değil mi? İnsanın kendini keşfediyor olmasından dolayı korkulara kapılması...

Neyse nasıl gittiğime geri döneyim; parti vardı. Birkaç arkadaşla gittik. Çok eğlenmiştik. Asıl parti değil de ne hissettiğimi soracak olursanız: Örgütlenmenin,

tartışmaların, sorgulamaların olduğunu gördüğüm bir yer olması beni bu konuda daha başka bir boyuta taşıdı; aktivizm!

Necib: Peki senin için ailene açılmak hangi noktada önemli oldu?

Büşra: Hep aklımda çok sevdiğim biri olursa söylerim şeklindeydi. Fakat sonra kendime "Bunu niye bekliyorsun? Kendin için yapacaksın bunu," dedim. O gün geldi ve açıldım.

Necib: Nasıl oldu anlatır mısın?

Büşra: Çok sarhoştum. Planlarıma hiç sadık değilimdir. Yani bir anda gerçekleşti. Eve geldiğimde babam yatmamıştı. "Ne bu halin?" vb. sorarken kocaman yutkunup sesimi gürlleştirerek; "Baba, ben lezbiyenim!" dedim. Ve ilk ailemde açıldığım babam oldu. Yine planıma sadık kalmadan. En son babama söylerim diyordum. Babamın yüzündeki şaşkınlığı hiç unutamayacağım. Sonrasında başka arkadaşlarımızın hikayelerinden duyduğum gibi "Doktora gidelim," cümlesi geldi babamdan. Buna hazırlıklıydım. Vereceğim cevabı aramızdaki bir çok konuşmada olduğu gibi şimdi de biliyordum. Bunun "bir hastalık olmadığını bir varoluş olduğunu" anlattım. Bu konuda biraz akademik bir bilgi de vermek isterdim fakat duygusal bir insan olduğum için daha içimden gelenlerle hareket etmek istedim. Akabinde bir soru daha:

Ve ilk ailemde açıldığım babam oldu. Yine planıma sadık kalmadan. En son babama söylerim diyordum.

“Nasıl farkedemedik seni? Nasıl?” Ben de: “Fark edememen çok olası çünkü aramızda bir fark yok. Sen anneme karşı nasıl bir sevgi hissediyorsan ben de kadınlara öyle hissediyorum, fark yok!” dedim. Bu cümlelerin doğru yer olduğunu o an anladım.

Akabinde birçok sorular daha. “Piercing’lerin bir anlamı var mı? Bakire misin? Hani belki değişirsen çocuk, yuva sahibi olursun,” dedi. Her soruyu olduğu gibi cevaplamaktan kaçmadım. Çünkü kafalarında değişir, özentilik düşüncesi bırakmak istemiyordum. Evet, bakire değilim. Piercing’lerin bir anlamı yok vb.. Derken ertesi gün elinde bir kağıtla geldi. Üstünde Psikoterapist Necib Varan ve telefonu yazıyordu. Tabii direk önyargılıydım. Biliyorum ya, böyle alanı olmadan çalışıp, homofobik ve tedavi ederiz hikâyelerini fakat sert çıkmak da istemiyor ve güvene dayalı bir ilişkimizin başladığını

*Açılmanın hayatıma
bu kadar çok şey
katacağımı inanın hesap
etmemiştim. Sokakta
yürürken bile daha
sağlam basıyorum.*

hissettiğimden; “Arayacağımı ama hemen aradığımızı bulamayabileceğimizi, ben de baknacağımı,” söyledim. Ertesi gün babamın verdiği numarayı aradım ve çok güzel bir haberle sevinç kapladı her yerimi. Senle konuştum. Sonrasında SPOD’ta bir süre psikoterapi seanslarına katıldım ve

bana çok iyi geldi. Bu ve sonrası başka bir hikayemiz olsun...

Annem ile açılma hikayeme gelince; açıldığımdaya farkında’ olduğunu söyledi. Ancak “Konuşursak beni kaybeder korkusu ile konuyu hiç açmak istemediğini,” söyledi. Hatta birkaç defa defterlerimi karıştırmış. Bir kadına yazdığım birkaç yazıyı görmüş ama gene de konuşmak istememiş benimle. Annemle biraz daha hafif geçti. Bunun sebebi öncelardan biliyor olması bence. Bir nevi hazırlıklı... Annemin soruları daha çok cinselliğim üzerine oldu. Nasıl yapıyordunuz? Sevişmek ya da seks kelimesini kullanmıyor. Bir iki defa dinlemek isteyip istemediğine emin olup olmadığını sordum. İstiyorum deyince tabii fazla detay içermese de bir çok şey anlattım. Yine net olmak istiyordum. Yaşadığım şeyden emin olduğumu hissettirmek istiyordum.

Sonrasında kuzenlerime açıldım. Hepsisi de “Bizim için aynı-sın, aynı seviyoruz” demeleri çok iyi gelmişti. Abimlere henüz

bahsedemedim. Gerçi bahsetmeli miyim? çok emin değilim. Onların daha farklı sorularla geleceğini hissettiğim için şu an kaçıyorum. Bu süreçlere gelebilmek ve açılmış olmam kolay değil ve çok zaman gerektirdi. Karşılarında dik durmak, sorulara soğukkanlı olmak, fiziksel bir şey olursa direnmek vs. ama hazırlıktıydım. Hep düşündüğüm ve tartıştığım konular işte karşımdaydı.

Necib: Peki açılmak ailen ile ilişkilerini nasıl etkiledi?

Büşra: Dışarı çıkmalarım ya da nereye gittiğimi sormaya başladılar. “Çıkmasan bizle otursan?” vb. Hatta bir gün anemle evden çıkma konusunda ufak bir itişme bile yaşadık. Benim için süreç hala devam ediyor, edecek. Bununla beraber birçok hikâye de birikiyor ve deneyimliyorum. Ailemin tepkilerini çok içselleştirmedim ve yerimde durmadım. Bu ‘boyun eğmek’ gibi geliyordu. Yani “onları dilersem yine kim olduğumu bastırıyorum olacaktım gibi”... Bu sert duruşum bence işe yarıyordu ve bir gün babam aradı: “Ben seni seviyorum, değişmedin benim için.”

Necib: Peki hem biraz bu görüşmeyi okuyacaklara hem de belki de iki üç yıl önceki Büşra’ya hani bütün bu bildiklerin ışığında neler söylemek isterdin.

Büşra: Ben dayanışmanın çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bunun pratiğiyle bu noktalara geldiğimi söyleyebilirim. Okuduğum şeyler de yardımcı oldu. Kavramları öğrendim. Çok araştıran biriyim. Örneğin o zaman yurt dışındaki örneklere çok bakıyordum. Öğrendiklerim, kelimeler, kavramlar kendimi daha iyi anlatabilmemi sağladı. Birçok insanla dayanıştım. Gerçek beni arkadaşlarıma ve aileme katmak önemliydi. Annemden duyduğum en güzel minnoş cümlesini sizinle paylaşmak isterim: “Gey ve lezbiyenler vardır.” Sonrasında kendisine KAOS GL’nin sık sorulan sorular kitapçığını hediye ettim ve başka birçok kitapçık. Bir ara biseksüel yönelim hakkında konuşurken bulmuştuk birbirimizi.

Birlikte yaptığımız konuşmalar çok değerli fakat onlara bir şeyleri açıklama kaygısına girmemeye de çalışmak istiyorum. Yani ben kendim için açıldım. Elbette soruları olacak ama “Öncelik her zaman kendimde olmalı,” diye düşünmek bana hep iyi geldi. Kendimi görünür hissediyorum ve ben de bir bireyim. Bunun tarifini size anlatamam. Mesela ilişkimle ilgili bir üzgünlüğümü gördüklerinde “Kız arkadaşınla mı tartıştın?” demeleri, bilmeleri çok önemli ve güçlendirici.

Necib: Peki saç olası. Nasıldı senin için açılmayla ilişki olarak konuşmak? Son olarak eklemek istediğin bir Şeyler var mı?

BuŐra: Lezbiyen grnrlğiğinin az olduğunu düşünüyorum. ‘Benim ocuğum’ filminde de sanırım minik bir yerde szli olarak geçiyordu. Bunun için de hikyemi sizinle daha çok paylaşmak istedim. Hepimizin deneyimleri çok kıymetli. Bunları paylaŐtıđımızda daha gli olacağımıza inanıyorum. Hala kendime “Niye bu kadar geciktin?” diye kızarken bulurum. Fakat sonrasında “Hazır olduğum zamanın bu olduğunu” düşününce rahatlıyorum. Bunun belli bir zamanda olması gerekmiyormuŐ. Benim hikayem de böyle geliŐti. Açılmanın hayatıma bu kadar çok Şey katacağını inanın hesap etmemiştim. Sokakta yürürken bile daha sağlam basıyorum. Ben artık BuŐra’yım, bir btnm. Glym!

Necib: Çok teşekkürler.